

Impacte de les recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació

Mavi Carrasco Rocamora

Marta Corcoy Rius

Luisa Martínez-García

Montserrat Puig Mollet

Associació de Dones Periodistes de Catalunya

Febrer de 2022

Amb el suport de:

Índex

1.- Introducció

2.- Anàlisi General. Mostra 2021.

2.1. – Gèneres Periodístics: Informació i opinió

2.2.- L'ús de la fotografia

2.3.- Les fonts

2.4.- Repercussió mediàtica

3. – Anàlisi de casos

4.- Reflexions generals. Els titulars

5.- Conclusions

6.- Annex. Relació de titulars

Impacte de les Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació

1.INTRODUCCIÓ

L'any 2004 el Col·legi de Periodistes de Catalunya i la Regidoria de les Dones de l'Ajuntament de Barcelona varen elaborar unes Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als programes informatius i d'entreteniment als Mitjans de Comunicació, a partir d'una comissió constituïda a l'efecte.

Aquestes recomanacions es van actualitzar el 2009. Es va crear una comissió formada per les entitats que ja van participar l'any 2004 a la qual s'hi han sumat l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona (creada també a l'any 2004), el Programa de Seguretat contra la Violència Masclista del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (creat el 2007) i l'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació.

El document vigent conté 15 punts que incideixen essencialment en l'obtenció de la notícia, en la redacció, el llenguatge, els rols i el context en què cal elaborar les informacions sobre violència de gènere.

Les recomanacions també incideixen en el canvi legislatiu produït des de l'any 2004 amb la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista que estableix la definició de violència masclista.

Des de l'Associació de Dones Periodistes, cada any, des del 2006, fem l'anàlisi sobre com els mitjans de comunicació han aplicat en el seu dia a dia informatiu aquestes recomanacions i com informen sobre la violència masclista. Tot seguit mostrem la metodologia i els resultats del 2018, el 12 any consecutiu de la recerca.

EL PROJECTE: OBJECTIUS I METODOLOGIA

L'objectiu de la recerca es analitzar com els mitjans de comunicació tracten el fenomen de la violència masclista.

En la edició d'enguany, hem continuat amb els nous paràmetres d'estudi que vam introduir en la recerca del 2017. Així, tot i mantenir la mateixa metodologia que apliquem des del primer any que es va iniciar aquest estudi al 2006, hem analitzat totes les informacions publicades al llarg de l'any 2019. El fet de fugir d'una mostra reduïda ens permet veure quina ha estat la repercussió mediàtica de tots els casos d'assassinats, segons els recomptes oficials¹, per violència en l'àmbit de la parella.

També, hem cregut oportú fer una anàlisi més qualitativa. En aquest cas ens hem fixat en els titulars.

D'altra banda, hem continuat utilitzant una mostra per treballar com estan aplicant els mitjans tots els punts que les Recomanacions abans esmentades fixen.

La mostra

Els mitjans que formen part de l'anàlisi continuada són els següents:

EL PUNT AVUI

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA

EL PAÍS

LA VANGUARDIA

EI MUNDO

ARA

Període

Per una banda, i tal i com ja vam fer en l'edició del 2020, hem comptabilitzat i estudiat totes les informacions aparegudes en els diaris de la mostra. Això ens permet observar quina ha sigut la repercussió mediàtica dels casos oficials de víctimes per aquest motiu.

¹Les fonts utilitzades per comptabilitzar el nombre total de víctimes per violència masclista són de l'Insituto de la Mujer i de la pàgina feminicidios.org

Enguany, a diferència de les investigacions de les edicions anteriors, en què s'analitzava amb més profunditat les informacions dels mesos de gener i setembre. Hem estudiat els resultats a partir de totes les informacions publicades al llarg de l'any i que pertanyen a la categoria d'agressió ja que són les informacions susceptibles de subratllar el fet migratori i de veure si es respecte o no l'anonimat. En aquest punt és on analitzem els aspectes derivats de les recomanacions.

Base de dades

Hem creat una base de dades en la qual hem introduït els ítems necessaris per fer l'anàlisi, a partir de les principals recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista en els Mitjans de Comunicació.

Són els següents:

- Títol sencer de la notícia.
- Dia de la setmana, mes i any en què s'ha publicat.
- Secció.
- Pàgina.
- Ubicació de la notícia.
- Evolució i extensió de les informacions.
- Gèneres periodístics.
- Opinió. Tipus.
- Informació. Tipus.
- Víctimes i agressors, origen, anonimat. On s'informa sobre aquests aspectes.

El fet migratori.

- Contingut de la informació. Protagonistes
- Antecedents. Conseqüències per a l'agressor
- Fotografia. Tipus.
- Gràfics. Estadístiques.
- Consulta fonts. Tipus de fonts.
- Contextualització de la informació.

Modus operandi.

- Lèxic i estereotips.

- Titulars

Un cop elaborada i completada aquesta base de dades, s'han processat els resultats en un programa informàtic. i s'ha realitzat una anàlisi quantitativa de cada una des les peces informatives.

S'han extret les dades que són susceptibles de ser presentades amb gràfics o taules i les oferim amb els corresponents comentaris o interpretacions que se'n deriven i la resta es tracta de forma qualitativa.

2. ANÀLISI GENERAL. MOSTRA 2021

Enguany, com a novetat hem introduït en l'anàlisi totes aquelles informacions relacionades amb la violència vicaria², en tant que és una forma de violència masclista que s'exerceix sobre els fills i les filles de les dones víctimes de violència de gènere i, la majoria de vegades, són utilitzats pel maltractador per a fer mal a la mare, tal i com es recull en la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere..

Així, durant l'any 2021 es van publicar **295³** unitats informatives relacionades amb la violència vers les dones en l'àmbit de la parella i/o la violència vicària entre els 6 diaris de la mostra: *Ara*, *El Mundo*, *El País*, *El Periódico de Catalunya*, *El Punt Avui* i *La Vanguardia*. Tot i que respecte a l'any 2020, el nombre d'informacions publicades ha augmentat prop d'un 60% – cal recordar que la excepcionalitat del 2020 amb l'explosió de la pandèmica i el confinament va suposar un encara una reducció considerable de les unitats publicades sobre violència masclista- encara s'està molt lluny del nombre d'unitats publicades abans de la pandèmia: l'any 2019 es van publicar 442; al 2018, 411; al 2017, 409.

L'augment o disminució de les unitats publicades no es pot atribuir a un increment o descens de les víctimes mortals. S'hauria d'analitzar quina conjuntura socio-política hi ha en el moment que es produeix el fet per observar fins a quin punt és important per a que un assassinat acabi sent notícia o no⁴.

D'altre banda, a l'hora d'analitzar quin dels diaris de la mostra fa una major cobertura de la xacra de la violència masclista, s'ha de tenir en compte que tot i

² La violència vicària havia estat tractada a les recerques anterior però sempre en el context també de l'assassinat de la mare. Diversos cassos succeïts al 2021 que han esdevingut molt mediàtics, ens ha fet prendre la decisió d'analitzar-los també i incloure's a la recerca.

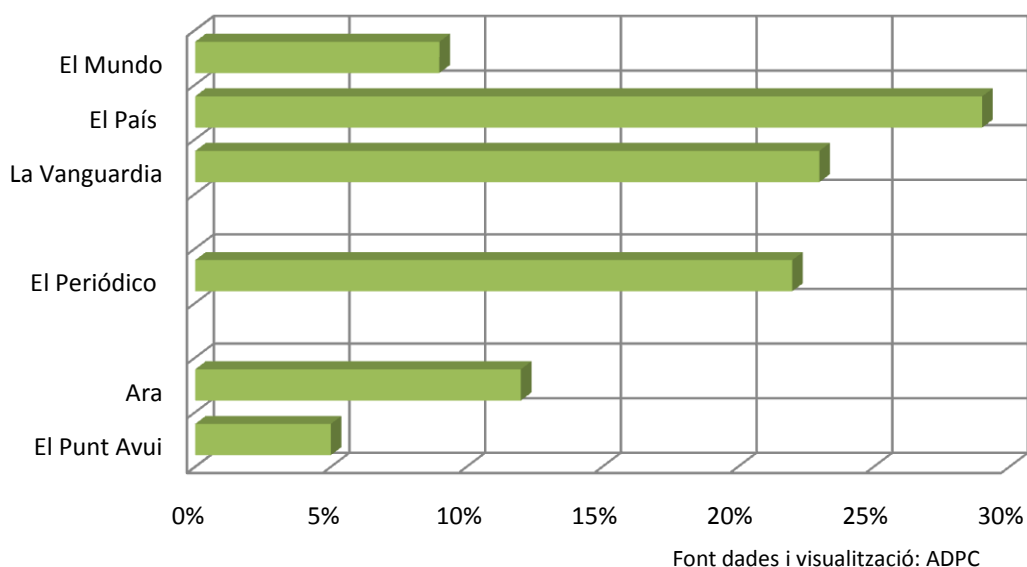
³ Durant el 2021, Telecinco va emetre el docu-reality on la Rocío Carraso explicava el maltractament que va patir durant anys per part des seu ex-marit, Antonio David Flores. La repercussió mediàtica i social d'aquests programes va ser enorme . Totes aquelles notícies que feien referència a les declaracions de la Rocío s'han eliminat de mostra, exceptuant aquelles que parlen de la repercussió i debat social com per exemple, l'augment de denúncies o de trucades al 016, arrel d'aquesta sèrie. Aquesta decisió s'ha pres per tal de no desvirtuar la mostra.

⁴ En l'estudi de cas d'aquesta recerca s'intenta fer una primera aproximació a aquesta qüestió.

que la línia editorial influeix en el tractament informatiu sobre la violència vers les dones, també s'ha de tenir en consideració l'estructura, tirada, abast territorial... de cadascun dels mitjans a l'hora de comparar el comportament dels diferents diaris.

El Mundo, *El País* i *La Vanguardia* són diaris que tenen edició i/o redacció tant a Madrid com a Barcelona: els dos primers, la redacció principal està a Madrid mentre que la de la *La Vanguardia* està a Barcelona. En canvi, l'*Ara* i el *Punt Avui* són mitjans d'un abast territorial limitat a la comunitat autònoma i que no tenen una repercussió a nivell de tot l'Estat espanyol sinó que són d'àmbit català. *El Periódico de Catalunya*, estaria a mig camí entre el primer grup i el segon.

Gràfic 1. Unitats publicades en % sobre violència masclista per diari .
2021

Tenint en compte aquestes consideracions observem: *El País*, amb un 29% del total d'informacions publicades entre els 6 diaris, és el mitjà que més unitats publica. El segueixen *La Vanguardia* i *El Periódico*, amb el 23% i el 22% respectivament. A continuació ve l'*ARA* amb un 12% de les unitats publicades seguit de *El Mundo* amb un 9% del total. I el diari que menys unitats publica és *El Punt Avui* amb el 5% del total.

Aquests resultats són pràcticament iguals als obtinguts els darrers anys amb petites variacions que oscil·len en 1 o 2 punts percentuals. L'únic canvi significatiu és *El Mundo* a l'any 2020 va publicar el 16% de mostra, enguany només li pertany el 9% sent superat per l'ARA. Ara bé, si mirem l'històric de la recerca, l'ARA en la majoria d'anys fa una major cobertura d'aquesta xacra que el diari de Madrid. Per tant, l'excepció va ser l'any 2020.

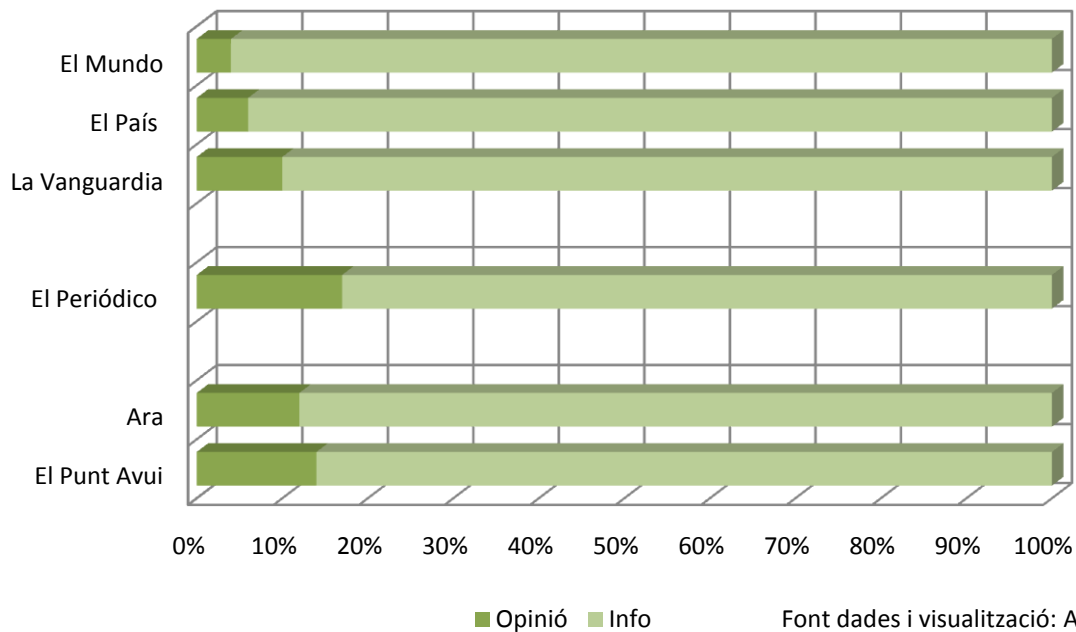
De les 295 unitats publicades, només 7, una mica més del 2%, es destaquen a la portada: 3 d'aquestes informacions són de El Periódico de Catalunya; la resta de diaris, exceptuant El Mundo que no destaca cap a la portada, publiquen 1 cadascun.

2.1 GÈNERES PERIODÍSTICS

El 90% de les unitats publicades corresponen a gèneres informatius. Per tant, el 10% són articles d'opinió. Aquests percentatges, amb oscil·lacions que van el 5% i el 12% d'articles d'opinió, es manté estable des de l'any 2006, quan es va començar a realitzar aquesta recerca.

Tot i que la peces d'informació són molt més abundants en tots els diaris ja que l'espai dedicat a l'opinió és inferior que a la informació, és interessant, observar el pes que l'opinió té respecte a la informació en cadascun dels diaris. Aquesta dada ens pot ajudar a observar la importància en la línia editorial del mitjà que li donen a aquest tema. En el Gràfic 2 podem observar, el percentatge d'articles d'opinió i de peces informatives en cadascun dels mitjans analitzats.

Gràfic 2. Unitats d'opinió i informatives en % publicades sobre violència masclista a cada diari a l'any 2021

El primer que podem observar és que *El Periódico de Catalunya*, com gairebé cada any, és el diari que més pes dona a l'opinió

Sorprèn *El Punt Avui* ja que sent el diari que menys unitats publica sobre violència, enguany, el 14% de les seves unitats publicades són opinió. Unes dades molt llunyanes a lo habitual ja que no acostuma a publicar cap opinió al respecte.

L'ARA, *El País* i *La Vanguardia* més o menys mantenen any rere any mateix equilibri entre opinió i informació, sense comptar la excepcionalitat del 2020 que va fer variar aquestes dades. La excepció la trobem en *El Mundo*, que fins els darrers 2 anys, donava més pes a l'opinió.

Finalment, cal destacar que diaris més petits i/o amb un volum d'unitats publicades inferior donen més importància a l'opinió respecte a aquest tema. Potser es podria interpretar com un intent de suplir la mancança en la cobertura amb l'opinió d'experts o manifestant la postura del propi mitjà.

2.1.1 OPINIÓ

En la mostra de l'any 2021 es van publicar 30 articles d'opinió, que com he vist representen gairebé el 10% del total d'unitats publicades.

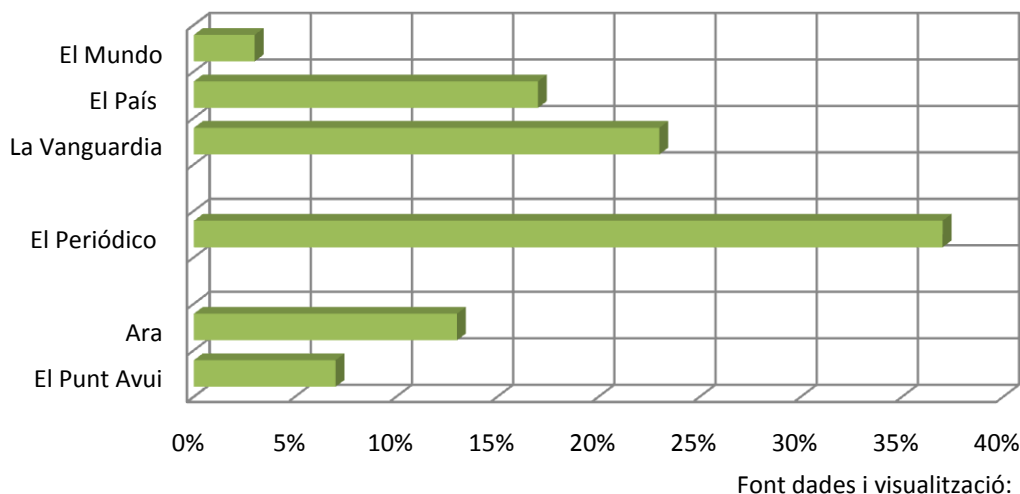
Només el 10% són editorials. Corresponen a *La Vanguardia*, a l'ARA i a *El Periódico de Catalunya*. La resta són columnes d'opinió signades per expertes com Alba Alfageme, o polítiques com Mertitxel Budó. La gran majoria de les persones que signen articles d'opinió són dones.

D'altra banda i ha diferència d'altres anys, l'opinió no es concentra al voltant del 25 de novembre, Dia Internacional contra la violència vers les dones.

2.1.1.1 L'opinió per diaris

El diari que més articles d'opinió ha publicat ha estat *El Periódico de Catalunya*, amb el 37% de les peces. A més, com hem vist en l'apartat anterior, és el mitjà que més pes dona a l'Opinió.

Gràfic 3: Unitats d'opinió en % publicades sobre violència masclista per diari a l'any 2021

El segueixen *La Vanguardia* amb el 23% i *El País* amb el 17%. Si tenim en compte les dades del pes relatiu de l'opinió i la informació en el propi mitjà, observem que, tot i que *El País* publica un percentatge considerable les unitats d'opinió de la mostra, respecte al total d'unitats que el mitjà publica, l'opinió no té un gran pes.

2.1.2 INFORMACIÓ

Els diaris analitzats van publicar 265 unitats informatives que en conjunt representen un total del 90% de l'univers analitzat.

2.1.2.1 Tipus d'unitats informatives per àmbit temàtic

Aquest 2021, van succeir diversos casos de violència vicària que han esdevinguts mediàtics; el cas del Paral·lel, el de Sant Joan Despí i sobretot el de Tenerife. Això ens ha fet prendre la decisió de introduir-los a l'anàlisi. Normalment, aquest tema ja s'havia tractat en la recerca però sempre dintre del context de l'assassinat de la mare. Enguany, per tant, introduïm aquest altre tipus de violència masclista i intentarem donar les dades desglossades.

Així, de les 265 unitats informatives sobre violència masclista vers les dones, 118, el 44%, són casos d'agressions, és a dir, són una descripció del fet ocorregut.

De les 118, les que relaten agressions a dones representen el 73%; les informacions que donen compte dels casos de violència vicària representen per tant, el 27%. Dit amb altres paraules, i per tal de poder valorar com van repercutir socialment aquests assassinats, 44 agressions amb resultat de mort contra dones van generar 86 notícies, el que suposa una mitjana de menys de 2 notícies per assassinada; mentre que 3 casos de violència vicària va generar 32 notícies, una mitjana de més de 10 notícies per cas. Només del cas de Tenerife es van publicar 18 notícies. És a dir, aquest cas va generar el 15% de totes les informacions sobre agressions amb resultats de mort que es van publicar entre els 6 diaris.

Les unitats informatives que relaten el cas d'agressió acostumen a representar prop del 50% de tota la mostra i fins i tot, una mica més. Aquesta dada enguany varia, ja que, si traiem de la mostra les informacions sobre violència vicària, el cas que relaten les agressions a dones no arriba la 40%. Raó per

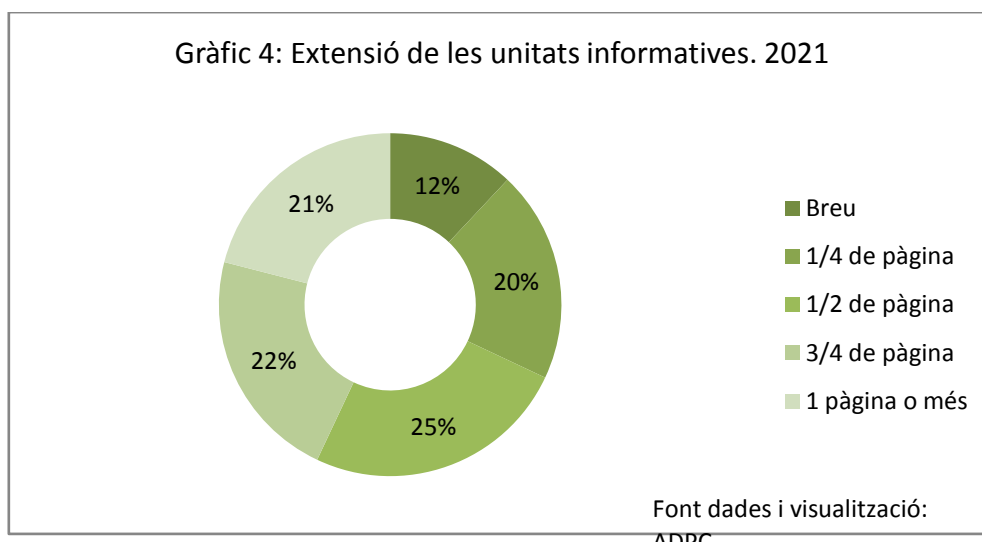
la qual es podria dir que s'ha fet un seguiment menor dels casos de violència vers les dones⁵.

La resta d'unitats informatives, el 56%, són informacions que van des d'un anàlisi amb més o menys profunditat sobre el fenomen de la violència, balanços i recomptes de víctimes, històries de vida i testimonis, és a dir, informacions encaminades a la sensibilització; i, notícies que parlen de les mesures i el debat polític o bé les repercussions polítiques d'un cas. No acostumen a ser molt nombroses ja que depenen molt de la conjuntura política. Finalment, molt excepcionalment, es poden donar informacions de judicis. Aquestes només acostumen a donar-se quan un cas ha esdevingut molt mediàtic. Enguay, per exemple, no hem trobat cap. Són informacions que giren al voltant del fenomen.

És significatiu que el 35% d'aquestes informacions que no fan estrictament una descripció del cas d'agressió es concentrin en 2 mesos: març i novembre.

2.1.2.2 L'extensió de les unitats informatives

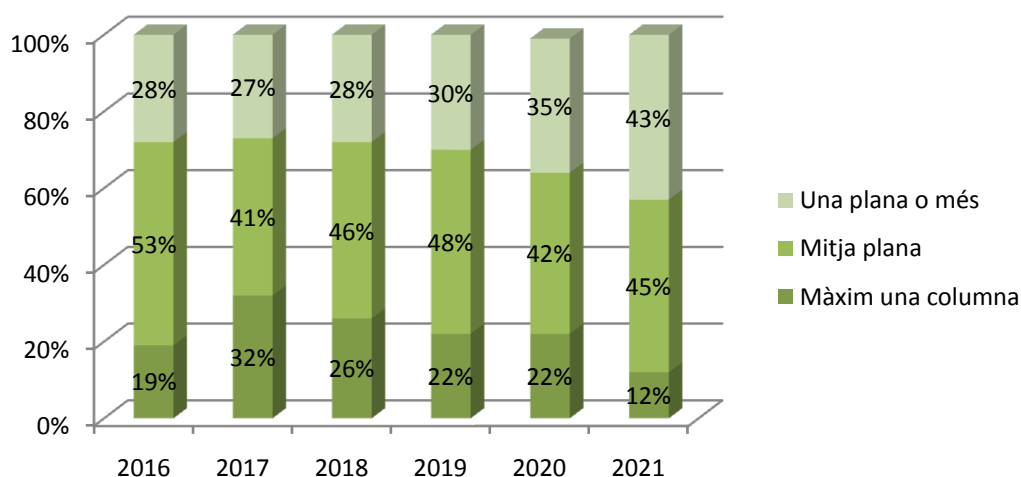
L'extensió de les peces informatives són similars. Si observem el gràfic 4, el primer que observem és que no hi ha cap extensió majoritària que destaquï de manera rellevant.

⁵ Aquest punt s'ha analitzat més acuradament en el punt: Repercussió Mediàtica d'aquesta recerca

De totes maneres, les hem agrupat per veure de manera més clara les extensions: les més petites (Màxim una columna) sumen el 12%; les extensions mitjanes (1/4 pàgina i ½ pàgina), el 45%; i les extensions més grans (3/4 de pàgina i 1 pàgina o més) el 43%. Tenint en compte això, podem afirmar que les extensions més usades són les que podríem definir com a mitjanes.

Gràfic 5: Evolució de les extensions informatives en els darrers 5 anys

Font dades i visualització: ADPC

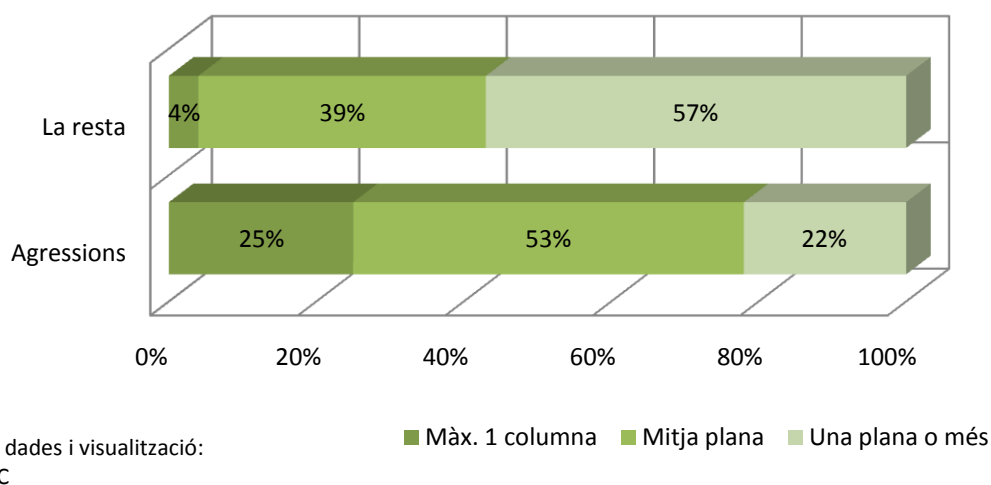
Com es pot apreciar en el Gràfic 6, des de l'any 2016, l'extensió majoritària es la de mitjà plana. Aquesta extensió era la més utilitzada en els primers anys que l'ADPC va realitzar l'estudi. Al 2010, aquesta tendència es va trencar i l'extensió més utilitzada va començar a ser el breu que va arribar a aglutinar prop del 70% entre els anys 2013 (69%) i 2014 (67%). Com podem observar en el gràfic a l'any 2015, aquesta tendència varia i mica en mica, les extensions mitjanes comencen a ser majoritàries. Tendència que es manté fins ara.

D'altra banda, també podem observa com les extensions de més d'una plana també han crescut de mica en mica: l'any 2016 les informacions/reportatges publicades en una plana o més representaven el 28% i, el 2020 ja representaven el 35%. Al 2021, torna hagut una creixement considerable fins a situar-se en el 43%, és adir, respecte a l'any anterior han crescut 8 punts percentuals. Aquest augment és el que ha perdut les informacions publicades en breu, que enguany només representen el 12% de la mostra.

És interessant observar, quines extensions s'utilitza segons siguin informacions estrictament sobre agressions o informacions de al voltant del fenomen.

Només el 4% de les informacions que no relaten un cas d'agressió es publiquen en una extensió de com a màxim una columna. I, per tant, per aquest àmbit temàtic les extensions més usades són les d'una plana o més i representen el 57%. Això és lògic si pensem que la gran majoria d'aquest grup són reportatges en profunditat.

Gràfic 6: Extensió de les unitats informatives per grup temàtic

D'altra banda, les informacions sobre agressions utilitzen de forma majoritària la mitja plana; més de la meitat del casos d'agressions es publiquen amb aquesta extensió, el 53%.

Tot i això, es consolida la tendència d'emprar cada cop més les grans extensions en el relat dels casos d'agressions o assassinats. L'any 2020, sumaven el 24% i enguany el 22%.

Aquesta dada és preocupant ja que, tot i que no sempre és així, quan més espai utilitzen per explicar una agressió més fàcil és caure en un lèxic i detalls més grocs, emprar fotos poc adequades com l'aixecament del cadàver o no fer un ús adequat de algunes fonts que aporten poc contingut.

La següent taula és un resum del tipus d'àmbit temàtic que recull cadascuna de les extensions i en el que podem observar com les informacions més breus

tracten majoritàriament sobre casos d'agressions i les més extenses són aquelles que giren al voltant del fenomen

Taula 1 Quadre resum de les extensions i els àmbits temàtics

Extensió i Tipus d'informació	
Màxim una columna	El 84% són unitats informatives sobre casos d' agressions
Màxim ½ plana	El 53% són unitats informatives sobre casos d' agressions
Una plana sencera o més	El 73% són unitats informatives al voltant del fenomen

Finalment, ens agradaria destacar, per la seva excepcionalitat, les extensions que s'utilitzen quan es relata un cas de violència vicària.

Com s'ha explicat en l'apartat anterior, al 2021 van haver-hi 3 casos que van commoure a la societat: el del Paral·lel, el de Sant Joan Despí, en la qual l'assassina era la mare, i, sobretot el de Tenerife.

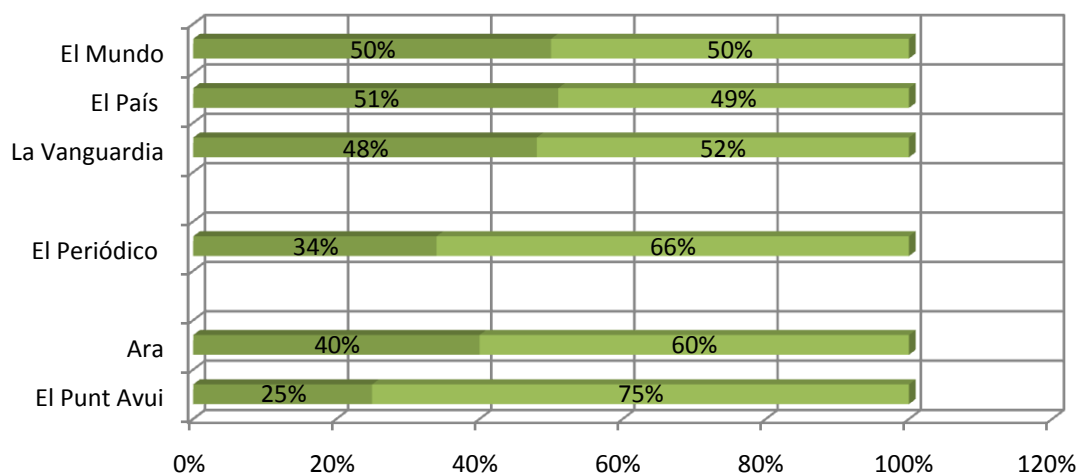
De les 32 informacions que relataven aquests fets, el 63% utilitzaven una extensió de més d'una plana o més, i tot i que el cas de Tenerife és el que més informacions d'una plana o més utilitza, els altres 2 casos també generen informacions de grans extensions.

2.1.2.3 La informació per diari. Tipus

Al llarg dels anys tots els diaris han reproduït més o menys un esquema similar: la meitat aproximadament de les informacions sobre violència masclista que publiquen corresponen a un cas d'agressió.

Enguany, aquest esquema hi ha 2 diaris que el trenquen, El Punt Avui i El Periódico de Catalunya: el primer tants sols amb un 25% d'unitats informatives a les seves planes sobre casos d'agressions, i el segon amb un 34%.

Gràfic 7: Unitats informatives per àmbits temàtics i per diari. 2021

Font dades i visualització: ADPC

■ Agressions

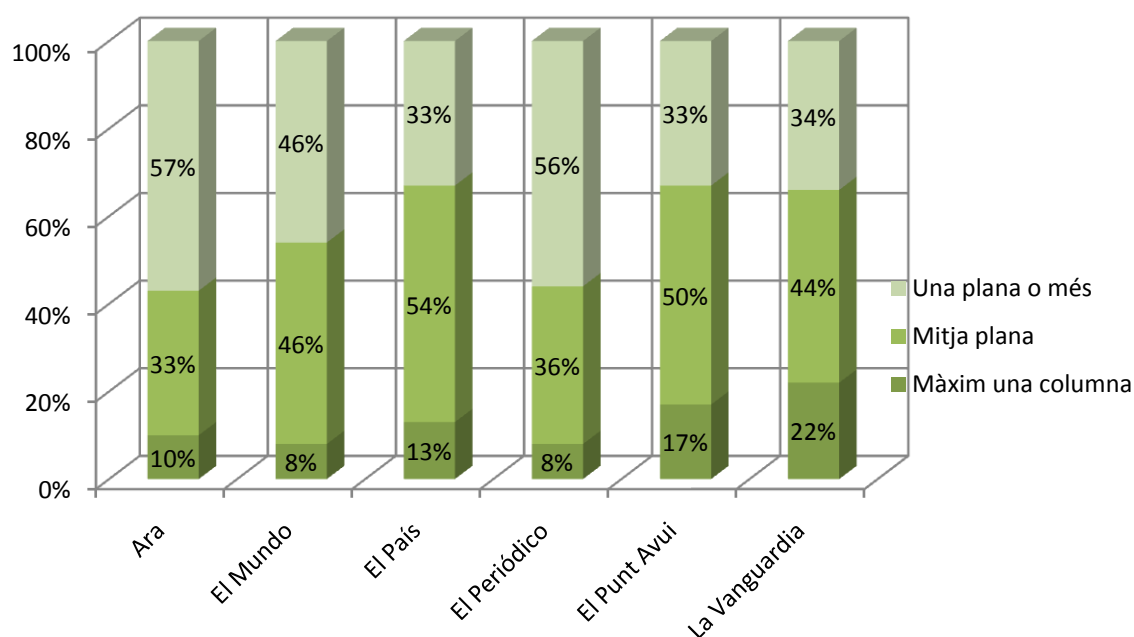
Probablement, el descens en el conjunt de la mostra de les informacions sobre casos d'agressions o morts, del qual parlàvem en l'apartat anterior, ve condicionat per la davallada d'aquests tipus d'unitats publicades que han protagonitzat aquests 2 diaris, sobre tot El Periódico.

Si observem quines extensions utilitza cada mitjà en les unitats informatives sobre violència masclista que es publiquen el primer a dir és que per segona vegada consecutiva, el comportament no és similar en tot els diaris.

Exceptuant El País, que manté al voltant del 30% les informacions publicades amb una extensió de d'una plana o més, la resta de diaris, augmenten el nombre d'unitats informatives publicades amb grans extensions.

El Periódico de Catalunya i l'Ara són els diaris que més usen aquesta extensió: superen tots 2 del 50% del total de les unitats informatives que publica cadascú al voltant de la violència masclista.

Gràfic 8: Unitats informatives per extensió i per diari. 2021

Font dades i visualització: ADPC

Com hem vist abans, només el 23% de les informacions d'una plana o més corresponen a informacions sobre casos d'agressions. Això és positiu però si desglossem les dades per diari, observem que;

- El 33% de les informacions d'agressions publicades per l'ARA tenen una extensió d'una plana o més, 10 punts per sobre del conjunt de la mostra. Només una d'aquestes, 25% de les unitats sobre violència vicària publicada amb una extensió de més d'una plana, relata un cas de violència vicària, el del Paral·lel; l'altre 75% recullen alguns dels casos de violència vers les dones que es van produir a Catalunya.
- El 23% de les informacions d'agressions publicades per El Mundo tenen una extensió d'una plana o més. Per tant, es trobaria en la mitjana de la mostra. Dos terços d'aquestes recullen alguns dels casos de violència vicària.
- El País, quedaria per sota de la mitjana amb només un 10% de les unitats sobre agressions publicades amb grans extensions. D'aquestes el 67%, fan referència al cas de Tenerife de violència vicària.

- El Periódico de Catalunya, utilitza en el 50% de les notícies sobre agressions o assassinats extensions grans. A més a més, el 67% d'aquestes fan referència als casos de violència vicària, especialment al cas de Tenerife.
- El Punt Avui, que com hem vist, és el diari que menys informacions sobre agressions ha publicat, no empra una extensió gran per donar aquesta informació.
- La Vanguardia, utilitza les grans extensions en el 33% de les informacions sobre els casos d'agressions. Totes elles són les notícies que relaten algun dels casos de violència vicària.

Així, si focalitzem la mirada únicament en els casos de violència vicària observem que de les 32 notícies que van generar els 3 casos abans esmentats entre tots els diaris de la mostra, el 63% van utilitzar una plana o més.

Per tant, l'augment d'aquesta extensió enguany ve de la mà de com aquests casos van esdevenir molt mediàtics, amb un exhaustiu seguiment en gairebé tots els mitjans.

2.1.2.4 Altres aspectes de les unitats informatives: fet migratori, anonimat, antecedents i modus operandi

Després de 16 anys realitzant aquesta recerca des de l'ADPC, podem afirmar que els diaris donen dades respecte al fet migratori (si les víctimes i agressors són estrangeres o no); l'anonimat (dades com el nom, edat, lloc de residència); antecedents de l'agressor (denúncies prèvies, denúncies d'altres parelles, ordres d'allunyament...); o detalls del modus operandi sempre que les tenen. No busquen subratllar intencionadament que la víctima o l'agressor són immigrants, per exemple, sinó que si els hi han proporcionat aquesta dada, la donen.

Això ens fa pensar que la majoria d'informacions sobre agressions amb resultat de mort transmeten i es basen, - òbviament després els periodistes contrasten (o ho haurien fer) amb altres fonts per ampliar la informació - la nota de premsa

proporcionada per les institucions, principalment la dels cossos de seguretat que són els primer en arribar al llocs dels fets.

Tot i això, el tractament que es fa d'aquestes dades si que és una decisió de cada mitjà. Així, destacar al titular que la víctima només tenia 17 anys, que l'assassí la va matar cremant-la viva, o que les denúncies prèvies no la van ajudar, és un acte conscient d'allò que volen subratllar. I emfatitzar aquestes dades van encaminades a cridar més l'atenció del lector, en la majoria de casos, afegint espectacularitat i sensacionalisme a la informació. (Veure el punt sobre els titulars).

2.2 L'ÚS DE LA FOTOGRAFIA

De les 265 unitats purament informatives, el 68% van acompanyades per fotografies.

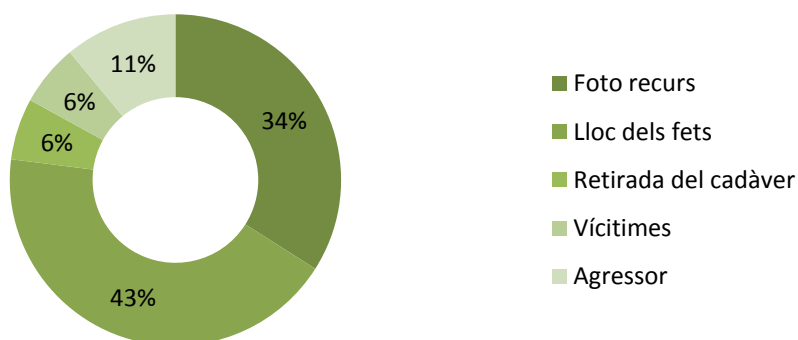
Aquesta dada confirma la tendència que vam observar a l'any 2016 i que les edicions de les recerca del 2017, 2018, 2019 i 2020 va corroborar: el nombre d'unitats informatives que van acompanyades per una fotografia ha crescut considerablement. Tot sembla indicar que aquest augment de la fotografia concorda amb la pujada d'unitats informatives d'una extensió mitjana i gran, i per tant, l'abandó de l'ús del breu.

Focalitzarem l'anàlisi de l'ús de la fotografia en aquelles informacions que tracten alguns dels casos d'agressions o assassinats. Així, observem que, el 43% d'aquestes informacions no porten foto i, per tant, el 57%, sí. Lògicament, les informacions publicades amb extensions petites, breu o ¼ de pàgina, corresponen a les que no van acompanyades de fotografia.

Segons el contingut de les fotografies, des de l'ADPC hem realitzat la següent classificació:

- Lloc dels fets: edifici on vivia, lloc del succés, familiars i amics a les portes de l'edifici. En moltes d'aquestes fotografies apareixen també els cossos de seguretat.
- Cadàver o retirada del cadàver
- Fotos de l'agressor, detingut/acusat
- Víctimes i/o testimonis
- Fotos de recurs: actes de rebuig, cartells...

Gràfic 9: Tipus de fotografies. 2021

Font dades i visualització: ADPC

Les fotografies de la categoria “llocs del fet” creixen any rere any; si el 2020 representaven el 32%, enguany pugen al 43% i s’han convertit en la categoria més nombrosa. Aquestes fotografies poden caure en el que considerem una mala praxis, si ens cenyim a les Recomanacions: la gran majoria mostren els llocs dels fets (portals de casa, garatges...), detalls pels quals la víctima pot perdre l’anonimat. A més, moltes vegades aquestes fotos inclouen detalls que poden ser escabrosos i que poden apropar-se al groguisme, com poden ser taques de sang a les parets o bé fotografies amb les restes de cendra d’on va morir calcinada la víctima.

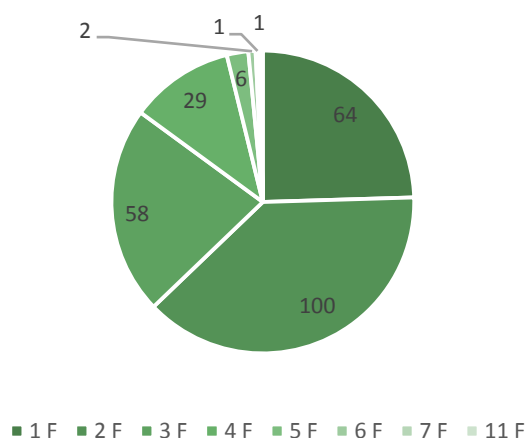
També és preocupant l’augment de les fotografies de retirada del cadàver. Enguany, aquest tipus ha crescut en 4 punts percentual respecte al 2020, situant-se així en el 6% del total de les fotografies. Aquest tipus de fotografies havien desaparegut però a partir del 2015, van tornar a aparèixer. La pitjor dada es va donar al 2017 quan aquestes imatges van arribar al 11%.

2.3 LES FONTS INFORMATIVES

Les peces periodístiques que inclouen una o més fonts informatives el 2021 són 261 (90% del total de peces analitzades), la resta (10%) no les fan servir pel tipus de format (portades, editorials, etc.).

Els resultats obtinguts en la identificació del nombre de fonts que utilitzen els i les periodistes a les peces que conformen la mostra del nostre estudi ens indiquen que el 58% usen més de 2 referències per escriure sobre violència masclista. En canvi, fan servir una sola font d'informació en un 24,5% (254 peces) a les peces informatives, que corresponen generalment a les referències pròpies del mitjà.

Gràfic 10. Nombre de fonts (F) utilitzades per peça informativa (2021)

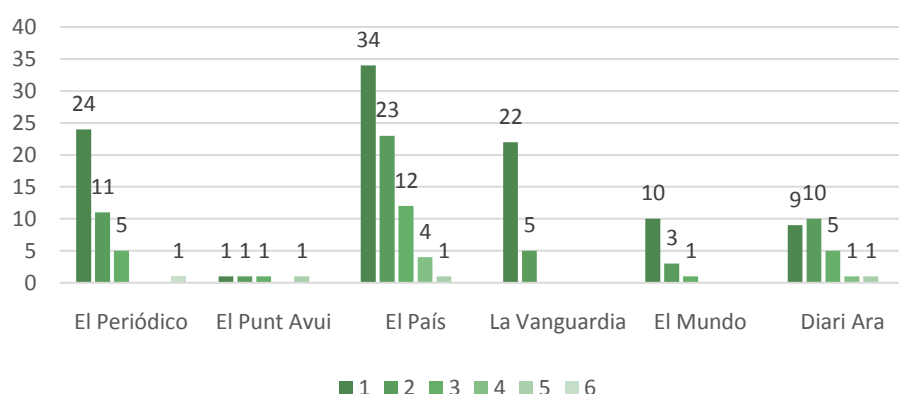
Per a una més gran comprensió de la categoria de fonts qualificades hem considerat oportú discriminar de l'anàlisi les relacionades amb el propi mitjà per obtenir resultats menys esbiaixats.

En disgregar les dades per diari es pot observar que els i les periodistes segueixen usant majoritàriament, en 100 peces informatives (38%) una sola font. Aquesta xifra es considera positiva perquè respecte a l'any 2020 (43%) l'ús d'una sola font ha decrescut, però encara és alta si la comparem amb les dades del 2019 (12%).

En 53 peces (20%) s'utilitzen 2 referències com a fonts informatives. Considerant les dades del 2020 (30%) els i les periodistes el 2021 han disminuït l'ús de dues fonts en un 10% i un 36% respecte a l'any 2019.

En sumar les peces de més de 3 fonts el resultat assenyalava que aquestes s'utilitzen en un 12%, xifra que és significativament menor al 23% del 2020 i al 35% del 2019. Aquest decreixement potser segueixi sent un efecte col·lateral del context de la pandèmia de Covid19.

Gràfic 11. Nombre de fonts utilitzades per peça informativa i per diari (2021)

En resum, la tendència a la baixa de l'ús de més de dues fonts informatives que advertim el 2020 continua el 2021 i baixa de manera dràstica respecte a les xifres positives obtingudes el 2019.

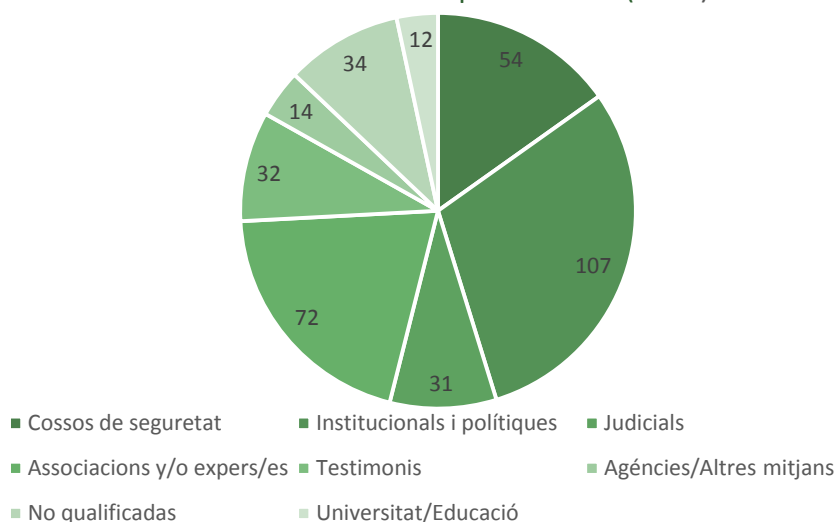
Tipus de Fonts informatives

Una altra de les categories que es preveu en aquest informe és la identificació del tipus de fonts a què recorren els i les periodistes dels diaris generalistes analitzats. En aquest apartat també s'han discriminat les dades obtingudes a les fonts informatives considerades com a “del propi mitjà”.

Les fonts periodístiques més recurrents a les peces sobre violència masclista el 2021 són les institucionals i les relacionades amb l'esfera política (30%). En les notícies es recullen principalment les declaracions de la ministra d'Igualtat Irene Montero, del Govern, de la Generalitat i les reaccions dels partits polítics sobre casos de violència masclista. Aquesta categoria es manté estable respecte al 2020 (32%) i continua a l'alça comparant-ho amb els resultats del 2019 (28%).

A l'informe del 2020 (19%) vam registrar un augment positiu de les persones expertes en violència masclista i de les Associacions d'ajuda a les víctimes o de lluita per l'eradicació d'aquesta xacra com a fonts informatives. El 2021, aquesta categoria ha augmentat en un punt percentual la seva presència i se situa al segon lloc com a font, per sobre de les judicials i dels cossos de seguretat. Aquestes dues últimes categories ocupaven el 2020 i 2019 els segons o tercers llocs.

Gràfic 12. Nombre de tipus de fonts (2021)

L'ús de persones expertes i de les Associacions com a referències informatives és una de les recomanacions que any rere any fem i en aquest cas, tot i que és tímid el creixement, el fet de ser la segona font més utilitzada es considera un avenç qualitatiu de l'exercici periodístic que avala la qualitat informativa de les notícies.

A continuació, presentem el llistat de les associacions i persones expertes en violència masclista que s'han emprat en qualitat de fonts informatives:

- Catalunya Fundació Creactiva
- Joana Colominas, Directora de l'Unitat d'Atenció a Víctimes amb Discapacitat Intel·lectual (UAVDI)
- Centro Assís. Centre d'Acollida
- Alba Alfageme, psicòloga especialitzada en violència masclista

- Irene Andres, responsable del Servei d'Atenció Integral a la Dona en Associació "in via"
- Marisa Soleto, jurista i directora de la Fundación Mujeres
- Germán Peces-Barba, Vicepresident de la Societat Espanyola de Pneumologia i Cirurgia Toràctica (SEPAR)
- Miguel Lorente, expert forense i l'exdelegat contra la violència masclista
- Montserrat Pareja, una de les advocades del Col·legi de l'Advocacia, responsable del torn d'ofici
- Laia Serra, advocada
- Asociación Non una di meno
- Associació Dones Periodistes de Catalunya
- Phumzile Mlambo-Ngcuka, directora ONU mujeres (de agosto de 2013 a agosto de 2021)
- UNICEF
- Carla Vall, advocada especialista en la defensa de víctimes de violencias machistas, violencia sexual y vicaria
- Mon Tur, advocada de familia
- Laura Martínez Portell, presidenta Institut Català de les Dones (de setembre de 2019 a juny de 2021)
- Marisa Fernández, advocada feminista, Coordinadora de la comissió d'Igualtat de Dones Juristes
- Nati Veraguas, directora de l'Associació igualadina Dones amb Empenta
- Grup feminista Punt Lila de Sant Pere de Terrassa
- Montse Pineda, secretària feminismes de le Generalitat de Catalunya
- Andrés Conde, director de Save the Children
- Elena Hermo, psicóloga Asociación de Asistencia a víctimas y agresiones sexuales
- Ángeles Hernández, psicóloga experta en igualtat
- Yolanda Bernáldez, psicóloga y presidenta de la Asociación de Psicología y Psicoterapia Feminista
- Altamira Lozano, Associació Juristas Themis
- Grup d'Experts en la lluita contra la Violència contra la Dona i la Violència Domèstica (GREVIO)
- Amnistia Internacional

- Marisol Rojas, Psicóloga especialitzada en violència masclista
- Amparo Díaz, advocada i feminista
- Rosa González, metgessa de família
- Maria José Diaz Aguado, catedrática de Psicología de la Educación de la Universidad Complutense de Madrid
- Associació Alanna treball amb víctimes violència masclista
- Izaskun Landaia Larizgoitia, directora de Emakunde-Instituto Vasco de la Mujer
- Técnica de Sensibilización y Políticas de Infancia Save the Children España
- Anna Sanmartin, subdirectora del Centro Reina Sofía sobre Adolescencia y Juventud
- Maria Acaso, profesora titular de Didáctica de la Expresión Plástica en la facultad de Bellas Artes de la Universidad Complutense de Madrid
- Colectiu feministes de Huesca
- Asociación Alma contra la Violencia de Género
- Joaquin Amills, membre entitat SOS desaparecidos
- Ángeles Carmona, presidenta del Observatorio contra la violència doméstica y de género

En tercer lloc, els i les periodistes van fer servir la informació generada pels cossos policials (15%) com a referència. En aquest cas, es va registrar una tendència a la baixa, el 2020 aquesta categoria va obtenir un 17% mentre que el 2019 el percentatge era del 28% de les notícies.

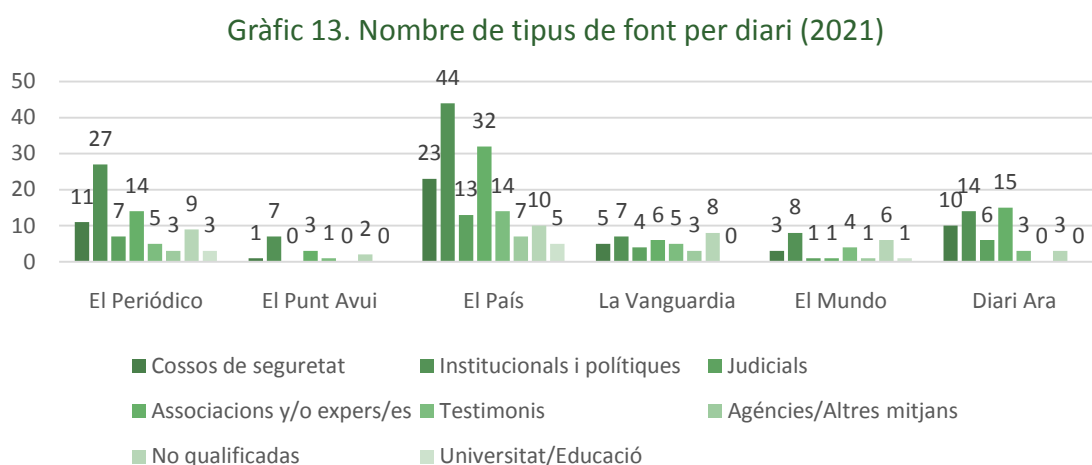
En quart lloc, identifiquem les fonts no qualificades (9,5%) l'ús de les quals augmenta respecte dels anys anteriors. El 2020, vam registrar un 5% i el 2019 un 2%. Aquest aspecte el considerem negatiu perquè se'ls dona veu al veïnat, al cercle d'amistats de la víctima i/o a familiars llunyans per explicar un cas de violència masclista des d'una perspectiva poc fiable i sense informació especialitzada.

En cinquè lloc, hi ha els testimonis (9%) que generalment són de víctimes de violència masclista. La xifra obtinguda és propera a la del 2019 (8%) i es va

triplicar respecte a les dades del 2020 (3%). Les fonts judicials, en canvi, van a la baixa (8,7%) respecte del 2020 (15%).

Per finalitzar l'anàlisi d'aquestes categories, les agències i altres mitjans de comunicació registren un 4%. Mentre que les fonts de l'àmbit de l'educació i de la universitat representen un 3%.

La disgregació de les dades per diaris ens indica que el Diari Ara, El País i El Periódico són els que recorren més a les persones expertes i associacions especialitzades en violència masclista.

Els testimonis són fonts informatives importants per als i les periodistes del diari El País, els seus resultats tripliquen els obtinguts per la resta dels diaris de la mostra. Com hem explicat anteriorment, aquest exercici el considerem positiu sempre que es prioritzi el testimoni de les víctimes de la violència masclista i d'especialistes en el tema.

A continuació, descriurem alguns exemples de bones pràctiques periodístiques. El Diari Ara (25/11/2021) va publicar una entrevista a una dona que va patir assetjament sexual a les xarxes i el seu testimoni serveix per descriure el dany provocat: “És una situació que em generava i encara em genera ansietat, tot i que ara ho tinc més controlat”. La peça inclou els missatges de l'assetjador per tal de contextualitzar la violència.

Per la seva banda, La Vanguardia (12/06/2021) recull en una notícia el testimoni del portaveu de la mare de les nenes Anna i Olivia -assassinades pel seu pare- “Aquell subjecte –afegeix Amills- vivia per sobre de les seves possibilitats i si havia de fer trampes per aconseguir alguna cosa, no en dubtava gens”.

El Periódico (25/11/2021), va entrevistar una noia i el seu testimoni serveix per entendre la situació de violència que va viure: “Vull explicar-ho perquè els adolescents en aquesta situació s'adonin i no arribin fins al punt on jo vaig acabar”.

Un cas similar es va identificar a El País (12/10/2021), en aquest cas s'entrevista una mare les filles de la qual van ser assassinades pel seu pare i entre altres coses explica que “No hi ha ordre policial que ens protegeixi i que almenys ens deixi decidir quin acte volem fer públic i quin guardar-nos”. A la resta de la peça informativa explica el procés judicial, personal i emocional d'una mare que va patir violència masclista.

Finalment, El Mundo (01/06/2021) va publicar una notícia sobre el cas d'una dona que va patir violència masclista per part del seu cap (la seva exparella) amb qui continua una relació laboral per la qual cosa han de compartir espai tot i existir un ordre d'allunyament. Aquesta pràctica en concret es considera positiva perquè intenta explicar una situació molt específica sobre l'execució d'una sentència de violència masclista en l'àmbit laboral.

Tot seguit detallem dos exemples de pràctiques negatives en què dos diaris usen testimonis de fonts no qualificades: El País (13/06/2021) a la notícia titulada “Un home capritxós i rude” va construir el perfil del parricida Tomás Gimeno a partir de les opinions del cercle d'amistats (“Fins aquell moment, Tomy, com el coneixien al seu entorn, ho tenia tot”, resumeixen els seus amics: una família benestant, propietats, vehicles d'alta gamma... No obstant, si considerava que algú perjudicava els seus interessos, és tornava violent”).

El Periódico (08/04/2021), a la notícia titulada “Un home mata la seva nòvia al Penedès cremant-la viva” recull informació del succés a través del veïnat: “Del Cèsar i la Pilar els veïns no en saben gaire res perquè feia poc temps que eren aquí i perquè la relació entre famílies que habiten Can Gordell, segons remarquen els seus habitants, és més aviat escassa”.

Per acabar, s'han analitzat les fonts sobre violència masclista de dos esdeveniments que generen agenda mediàtica: la commemoració del Dia Internacional de les dones, el 8 de març i el 25 de novembre, Dia Internacional per l'Eliminació de la Violència Masclista.

Durant la jornada de lluita del 8M només s'ha publicat una notícia relacionada amb la violència masclista on utilitzen veus de persones expertes. Amb motiu del 25 de novembre es van registrar tres notícies que citaven el Consell General del Poder Judicial (CGPJ). Aquesta darrera dada constata una tendència a la baixa perquè el 2019 es van publicar 35 notícies relacionades amb el 25N.

2.4 REPERCUSSIÓ MEDIÀTICA

La xifra oficial de dones assassinades a mans de les seves parelles o ex parelles a l'any 2021 va ser de 44⁶.

El 16% d'aquestes víctimes (7 dels casos) no van tenir cap mena de repercussió mediàtica. És a dir, cap dels 6 diaris de la mostra van publicar cap notícia sobre el seu assassinat. Si que les tenen en compte en les informacions publicades quan fan balanç de les víctimes de la violència masclista i, en alguns casos, fins i tots es fa referència al seu assassinat en el cos de la notícia d'aquests tipus d'informacions. Però no van ser objecte d'una notícia que expliqués específicament el seu cas.

A més, un 32% dels assassinats (14 dels casos) només surten referenciats en un diari de la mostra i la gran majoria (tots els casos excepte un) només amb una notícia.

Només un dels casos va tenir ressò en totes els diaris de la mostra. I, dos diaris, l'ARA i El País, van publicar més d'una informació. En total, 8 notícies. Es tracta de l'assassinat d'Antonella Abigail Orihuela, que es va produir el 30 de juliol a Sant Vicenç de Castellet, Barcelona. La dona va ser cremada viva. Probablement l'espectacularitat i crueltat de les circumstàncies de la mort junt amb el fet que va succeir en ple estiu i temporada de vacances, quan l'activitat política informativa és molt baixa, és la causa que hagi tingut més repercussió mediàtica.

En nombre total de notícies publicades, segueixen a aquest cas, el de Betty Arteaga, assassinada per arma de foc el 17 de maig a Creixell, Tarragona,(7 notícies); el de Lucía Dotto Domínguez, morta a gavinetades a Corbera de Llobregat el 18 de maig, Barcelona (6 notícies); i el de Pilar, també cremada, el 26 d'abril a la Bisbal del Penedès, Tarragona (també amb 7 notícies). En els dos primers casos, la notícia era compartida. Els dos assassinats van ocórrer el mes de maig i en dies consecutius, i a Catalunya. Per aquest motiu molts diaris van donar les dues notícies a l'hora, compartint també titulars on es destacava la proximitat tant temporal com geogràfica dels fets. De fet, ajuntar en una mateixa notícia els casos propers és una pràctica habitual.

⁶ Dada contrastada per l'Institut de la Mujer i la web www.feminicidios.org

Finalment, el cas de la jove de 17 anys a Sevilla assassinada amb un ganivet el 14 de febrer va sortir en 4 dels 6 mitjans de la mostra, i un d'ells, va publicar dues informacions. Un total de 5 notícies.

La resta dels crims masclistes que apareixen publicats en els diaris de la mostra han tingut una mitjana de 2 o 3 notícies.

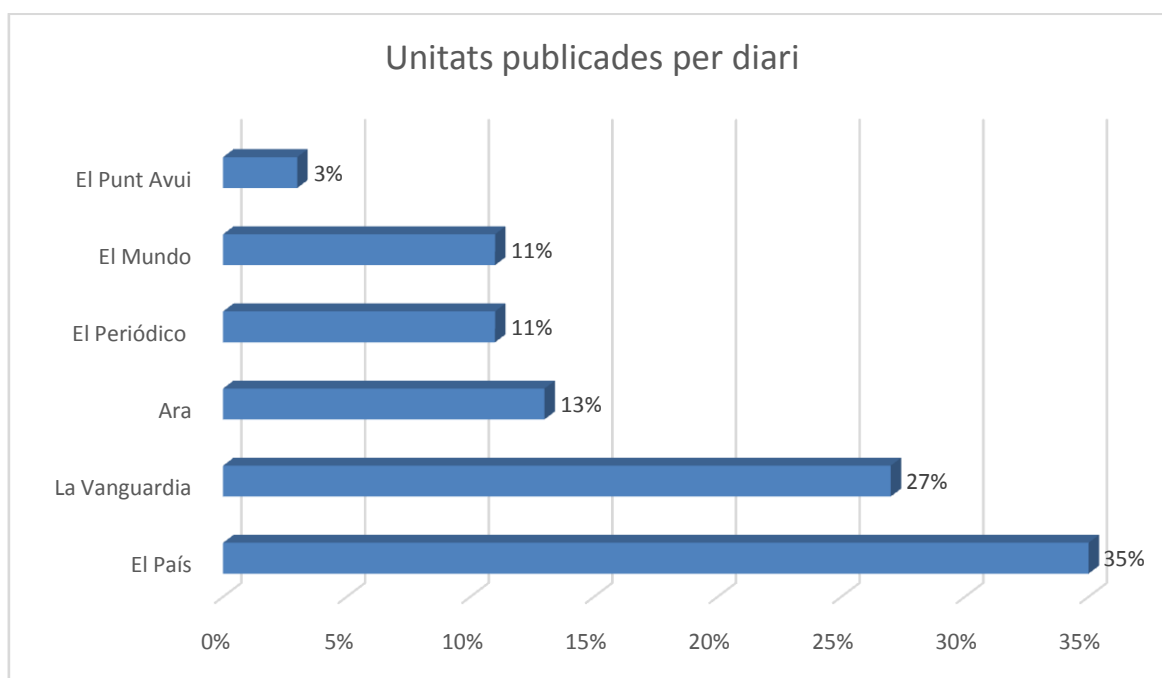
Així, a partir de l'anàlisi d'aquestes dades podem intuir que la crueltat dels fets, la excepció, sorpresa o/i emotivitat, com per exemple la joventut de la víctima, la acumulació de diversos crims en poc temps i l'època de l'any en què succeeix el crim masclista poden ser claus per a que un assassinat tingui més o menys seguiment en la premsa.

Quin diari es fa més ressò dels crims masclistes?

Entre tots els mitjans de la mostra es van publicar 86 notícies que donaven compte de casos d'agressions i/o assassinats masclistes. D'aquestes, 78 parlen d'alguns dels 44 casos tipificats com a violència masclista en l'àmbit de la parella. Els altres 6, expliquen casos d'agressions que no han acabat en mort.

Ens centrarem en les unitats informatives que han abordat els assassinats tipificats com crim masclista.

Gràfic: Unitats informatives publicades per diari sobre els 44 crims masclistes

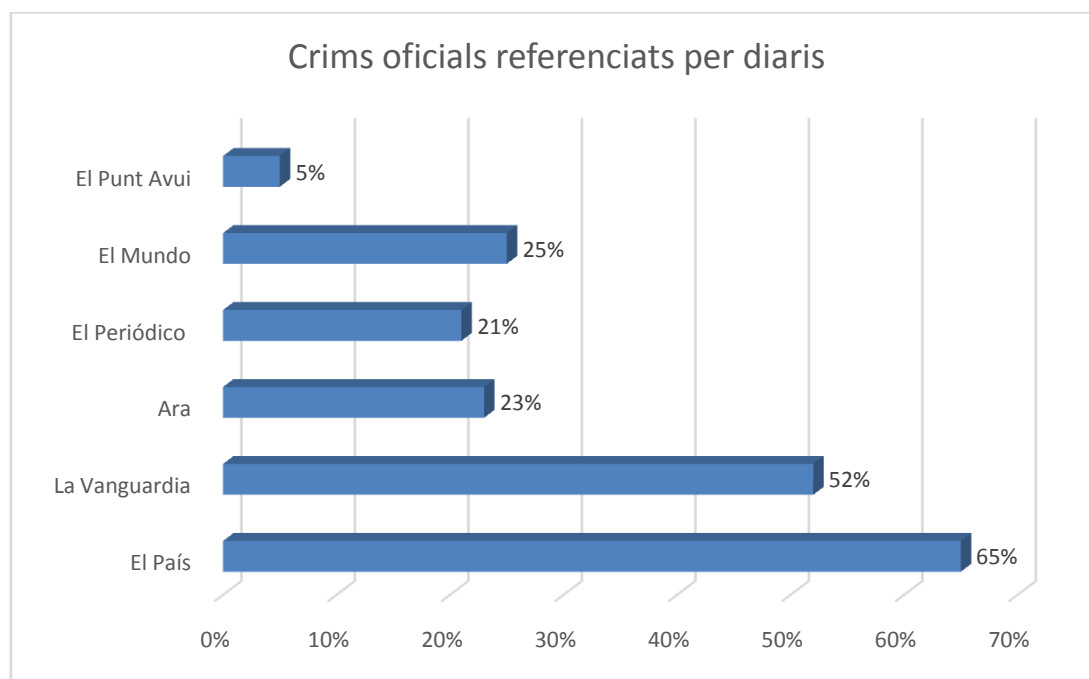

El País és el diari que més informacions ha publicat sobre els tipificats com a crims masclistes oficialment. En total, 27 de les 78 unitats informatives. En canvi El Punt Avui és el que menys. Només ha publicat 2 unitats.

Evidentment, el diari que més notícies sobre crims masclistes publica té més possibilitats d'haver fet una cobertura de més assassinats.

Així ho podem observar en el següent gràfic, que malgrat que tracten les dades des de vessants diferents (informacions publicades – casos abordats mediàticament) el perfil del gràfic pràcticament no varia.

Gràfic: Assassinats abordats per cada diari

El País és el mitjà de la mostra que fa una cobertura de més assassinats masclistes. Tracta 29 dels 44 crims, un 65% del casos. A més, és l'únic mitjà que cobreix 9 assassinats que no surten referenciats en cap altre diari.

El segueix La Vanguardia, amb 23 dels 44 casos, un 52%. A més, hi ha 5 casos que només són tractats per aquest diari. El Mundo amb 11, el 25%; l'ARA amb 10, el 23%; El Periódico amb 9, el 21%; i, El Punt Avui amb 2, el 5%.

El fet més significatiu observant aquest dos gràfics, que són pràcticament iguals, és la petita diferència entre l'ARA, El Mundo i El Periódico. Els dos últims publiquen el mateix nombre d'informacions, 9 notícies; l'ARA publica 10.

Però El Mundo es fa ressò de més casos d'assassinats que El Periódico i inclús que l'ARA. Això ens mostra que aquests 2 diaris han fet un mínim de seguiment d'algun cas, és a dir, han publicat més d'una informació d'un cas concret.

A partir de totes aquestes dades, i a mode de conclusió podem afirmar que:

- Cap notícia ha esdevingut molt mediàtica
- No es fa un seguiment del fet, en el sentit d'explicar què ha passat amb l'agressor, per exemple. La majoria de vegades si sabem què ha passat amb l'agressor és perquè la notícia no és l'assassinat en si mateix, si no que es focalitza en l'agressor:

- El País, 01/07/2021 "*Detenido un hombre por matar a su expareja ante sus hijos*"

- El Mundo, 20/05/2021 "*Prisión para el asesino de Sa Pobla*"

- ARA, 28/04/2021 "*Detingut un home per haver matat la parella calant-li foc*"

- La major o menor repercussió d'un assassinat pot estar condicionada per la crueltat del fet, l'època de l'any en què succeeix, i per la proximitat temporal i/o geogràfica:

- ARA, 19/05/2021 "*Dos crims masculistas en 24 horas a Catalunya: maten la parella i se suïciden*"

- El País, 05/08/2021 "*Cataluña sufre una semana negra de violencia machista*"

- La Vanguardia, 23/06/2021 "*Dos casos de violencia de género a Castilla i Lleó en 24 h*"

Amb excepcions, cal subratllar que els assassinats que surten referenciats més d'una vegada es donen perquè primer són notícia quan es produeix el fet i tornen a ser titular quan es produeixen el segon assassinat.

3. ANÀLISI DE CASOS

L'agenda informativa de l'any 2021 va estar marcada per la fi del tercer estat d'alarma per la pandèmia Covid19 (9 de maig), per les eleccions de la comunitat de Madrid que van començar amb la campanya electoral (18 d'abril al 2 de maig), l'elecció (4 de maig) i va culminar amb la investidura d'Isabel Díaz Ayuso com a presidenta de la comunitat de Madrid (18 de juny) i per l'erupció del volcà Cumbre Vieja de l'Illa de la Palma (que va iniciar el 19 de setembre i va finalitzar la seva activitat el 13 de desembre).

Pel que fa a crims de violència masclista, segons dades de l'Observatori de Violència de Gènere, el 2021 es van registrar 44 dones assassinades per parelles o exparelles. La meitat es van cometre els mesos de maig, juny i juliol. A la mostra d'aquest informe es va identificar que el nombre més gran de notícies (112) es van publicar els mesos anteriorment assenyalats. El 28% (31 notícies) van cobrir la notícia de violència vicària de Tenerife, en segon lloc, els diaris van destacar la concatenació de casos violència masclista (14) i en tercer lloc es va informar sobre la pandèmia i el seu impacte a la violència masclista (6 notícies).

Per aquests motius, l'anàlisi dels casos se centrarà a:

1. El doble crim de violència vicària en què Tomàs Gimeno va presumptament assassinar les seves dues filles, Ana i Olivia
2. En dos aspectes de la cobertura mediàtica: la concatenació de casos de violència masclista i com els mitjans van relacionar els casos de violència amb els efectes de la pandèmia.

Cas de violència vicària: Ana i Olivia

La cobertura informativa de l'assassinat d'Ana i Olivia es va estendre del 29 d'abril, data en què la Guàrdia Civil va investigar la desaparició de les nenes amb el pare, Tomás Gimeno, fins al 10 de juny dia en què es va trobar el cos d'Olivia. El 15 de març de 2022 es va arxivar la causa i es va identificar el pare de les nenes com a responsable del doble assassinat.

A la mostra d'aquest informe hem registrat 32 peces periodístiques publicades entre el 30 d'abril i el 14 de juny sobre aquest cas de violència vicària. La majoria de les notícies es van concentrar al mes de juny (26 peces), després de la troballa del cos d'Olívia el 10 de juny. Els diaris, La Vanguardia (7 notícies) i El País (6 notícies) van ser els que més peces periodístiques van publicar. Les notícies sobre el doble crim es van ubicar majoritàriament a la secció de "Societat", només dos diaris les van publicar a la portada -tots dos del 12 de juny-, El Periódico el va titular "La tragèdia de Tenerife eleva a 40 els menors assassinats en 8 anys" i El Punt Avui ho va destacar com a "Clam contra el crim masclista de Tenerife".

Després de la confirmació de la mort d'una de les nenes el divendres 11 de juny, es van fer concentracions contra la violència masclista a diferents comunitats espanyoles. Aquests dos fets van marcar la cobertura mediàtica del cas, de fet, gairebé la meitat de les notícies (13) es van publicar el dissabte 12 de juny. El Periódico és el que més peces informatives va publicar (4) i les va ubicar a la portada (1) i la resta a la secció "Tema del dia".

El titular "La tragèdia de Tenerife eleva a 40 els menors assassinats en 8 anys" publicat a la portada d'El Periódico el 12 de juny, l'hem considerat una pràctica positiva perquè fa un recompte global de les víctimes de violència vicària i no el presenta com un cas aïllat. La portada s'acompanya de tres subtítols, un d'ells recupera el cas Bretón. Aquest subtítol no només contextualitza la violència vicària, sinó que visibilitza el dany i les conseqüències de la violència masclista a les dones i als seus fills. L'altre subtítol és una peça d'opinió de Tània Verge, Consellera d'Igualtat i Feminismes, "La pandèmia ha agravat les violències sistèmiques" en què contextualitza com la pandèmia ha impactat en els casos de violència masclista. Finalment, el tercer subtítol "Dues reformes legals busquen cancel·lar el règim de visites en context de maltractaments" subratlla les possibles conseqüències legals que podrien tenir un efecte negatiu sobre els agressors. Aquest subtítol compleix la recomanació número 13 sobre posar el focus en les conseqüències legals per a l'agressor en cas d'actes de violència masclista.

Les altres dues peces publicades, totes dues el 12 de juny, corresponen a reportatges extensos, un sobre el recompte global dels casos de violència vicària i l'altre detalla de manera escurpolsa com l'agressor va dur a terme el doble assassinat.

El reportatge fa un recompte global dels casos de violència vicària a Espanya, des que es fa registre el 2013 i el va titular Amb Olivia, 40 menors assassinats des del 2013. Té la funció pedagògica d'explicar què és la violència vicària, els efectes sobre les dones i els seus fills/es (“Alguns pares maten els seus propis fills per infligir mal a la mare: és l'anomenada violència vicària..”) i les propostes de reformes legals perquè se suspengui als pares maltractadors el règim de visites. La peça compleix diverses recomanacions, primer la del punt 13 sobre mostrar les conseqüències penals, legals, en cas de ser maltractador, segona, fa visible el dany que provoca la violència vicària en les dones i les filles i fills i tercera, contextualitza el doble assassinat amb la resta de casos de violència vicària.

L'altre reportatge, titulat “La Guàrdia Civil creu que Gimeno va drogar les filles abans de matar-les”, conté pràctiques negatives perquè citen al titular una part del modus operandi dels assassinats que no té interès informatiu. A més, el reportatge està ple de descripcions detallades, “No hi ha sang de l'Olivia ni l'Anna a la llanxa...” o “... Tomás Gimeno va drogar les seves filles abans de matar-les, ficar-les en dues grans bosses tipus farcell, traslladar-les al cotxe fins al port Marina Tenerife, pujar-les a la llanxa i després llançar-les al mar”, que en la majoria dels casos no tenen rellevància informativa i arriben a ser escabroses. Així en aquesta informació es desaten una de les recomanacions (punt 8) que proposa evitar l'ús de descripcions sense valor informatiu o pedagògic.

Per acabar, la quarta peça publicada per El Periódico és una columna d'opinió signada per Gemma Altell, psicòloga social i fundadora d'una consultoria social i de gènere. A la columna, Altell relaciona el cas de l'assassinat d'Ana i Olivia amb el de Juana Rivas que va entrar a la presó per “negar-se a lliurar-los [als seus fills] al seu pare, sobre qui recau una condemna per violència de gènere vers ella”.

El cas de les nenes Ana i Olivia no només ha tingut enrenou mediàtic sinó també polític. Així ho va detallar El Mundo el 12 de juny, “L'assassinat d'Anna i Olivia, ariet polític”. A la notícia explica la cruïlla de missatges a Twitter que van protagonitzar els partits polítics de dreta, extrema dreta i esquerra i alguns membres del govern com la ministra d'Igualtat. Especifica que Vox va aprofitar el clam social per exposar les seves propostes sobre cadena perpètua en aquests delictes i la ministra, per part seva, va exigir una “justícia feminista”. I culmina la peça explicant com es van acusar entre ells de fer ús polític de l'assassinat de les nenes.

Aquest aspecte va ser seguit i analitzat per l'equip de Verificació de RTVE que van titular la peça explicativa com “La politització del dolor: com la consternació per la mort d'Olivia es va convertir en batalla ideològica a les xarxes”. La nota conté un seguiment cronològic del debat polític generat a Twitter i expliquen la manera com “que massa aviat es converteix en enfrontament”⁷.

Els debats polítics sobre violència masclista són necessaris sempre que siguin constructius i propositius. Òbviament, això no és responsabilitat dels mitjans analitzats però la notícia publicada per El Mundo serveix de pretext per posar èmfasi en la lluita real, concreta i possible per eradicar aquesta xacra social i evitar-ne l'ús partidista

⁷ <https://www.rtve.es/noticias/20210615/redes-politizacion-caso-annaolivia/2104181.shtml>

Concatenació de casos de violència masclista

En aquest apartat s'explicarà l'anàlisi del tractament informatiu dels casos de violència masclista que es van succeir en cascada durant el 2021 amb l'objectiu d'observar l'anomenat “pas a l'acció” que l'especialista Miquel Lorente defineix com “... la possibilitat que existeixi una relació entre un homicidi i un altre seguit, és que un agressor que ja ha decidit matar la dona, quan veu que un altre home ho fa, pot sentir-se reforçat en la posició que ja té consolidada”⁸.

Segons les dades de l'Observatori de la Violència de Gènere, els crims concatenats de violència masclista del 2021, que representen un 41%, es van perpetrar durant els mesos de maig, juny, juliol, setembre i desembre. Específicament durant les dates que es detallen a continuació:

1. Dilluns 17 al diumenge 23 de maig
2. Divendres 2 al diumenge 6 de juny
3. Divendres 30 de juliol al dilluns 2 d'agost
4. Dimarts 14 i dimecres 15 de setembre
5. Dijous 16 al dissabte 18 de desembre

El primer que es pot identificar és que els diaris analitzats van publicar 18 peces informatives en els períodes assenyalats anteriorment. Alguns van fer servir l'expressió “setmana negra” o van adjectivar amb la paraula “negra” als seus titulars per parlar dels casos concatenats de violència masclista. El Periódico va titular “Un nou assassinat posa fi a una setmana negra de violència masclista” (24/05/2021), “Un maig negre eleva a 15 les víctimes dels masclisme el 2021” (02/06/2021) y La Vanguardia “Setmana negra en la xifra de crims masclistes, amb dues víctimes més” (17/09/2021).

Altres diaris es van enfocar a destacar el nombre de crims de violència masclista que es van cometre amb poca distància entre ells. El País, per exemple, de les 3 notícies que va dedicar a aquests casos va utilitzar els titulars següents: “Dos hombres asesinan a sus parejas en localidades de Cataluña en 24 horas” (19/05/2021), “Cinco asesinatos machistas en cuatro días, un efecto del fin de las restricciones” (21/05/2021) y “Más asesinatos

⁸ https://www.eldiario.es/sociedad/miguel-lorente-violencia-genero-equivocando-mensaje-insistir-denuncia_128_7959526.html

machistas en 30 días que en cuatro meses” (17/06/2021). O el publicat pel diari El Mundo “Cinco asesinatos machistas en 72 horas” (21/05/2021).

La Vanguardia també va utilitzar aquesta pràctica: “Tres crims masclistes en tot just 24 hores eleven a 11 les mortes enguany” (19/05/2021), “Assassinada a trets: quart crim masclista en tres dies” (21/05/2021) i “Dos casos de violència de gènere a Castella i Lleó en 24 hrs.” (23/06/2021). Aquests titulars es consideren una praxi positiva perquè la relació de les xifres i les hores ajuden a comprendre la gravetat dels fets sense caure en el sensacionalisme. En concret, segueixen la recomanació número 11 en què se suggereix que “Cal oferir dades i aquells elements de contextualització que permetin comprendre el problema i ajudin a reflexionar”.

Gairebé tots els diaris, excepte La Vanguardia, van concentrar les publicacions sobre la concatenació de casos de violència masclista els mesos de maig i juny, en què es van registrar més casos (16) i que coincideix, a més, amb la cobertura informativa del doble crim de violència vicària d’Ana i Olivia. Tot i això, la Vanguardia va cobrir gairebé tots els períodes en què es van succeir crims concatenats de violència masclista. En total es van publicar 8 notícies, 2 al maig, 4 al juny i una notícia al juliol i setembre. En els seus titulars es destacava la gravetat de la violència masclista com per exemple “Les morts de Sevilla i Eivissa agreugen l'espiral de violència masclista” (12/06/2021) o “Clamor per la violència contra la dona, i un altre detingut a Jaén” (13/06/2021). En aquests exemples es compleix amb la recomanació sobre la contextualització dels fets (recomanació 11).

Violència masclista i pandèmia

En els dos anys de pandèmia de Covid19 s'han comès menys casos de violència masclista, 2020 (47) i 2021 (44). L'especialista en aquest tema, Miquel Lorente, -en el cas del 2020- explica que això és degut a "...la limitació de la mobilitat, les restriccions i la dificultat per sortir de les relacions de violència. Tant les circumstàncies socials com les econòmiques, van fer que els agressors ja veiessin complert el seu objectiu: el control de la víctima"⁹.

Per contextualitzar l'anàlisi següent és important recordar dues coses:

- 1) que el 9 de maig va finalitzar l'estat d'alarma per la pandèmia i
- 2) que una setmana després 5 dones van ser assassinades per les seves parelles o exparelles.

Els diaris van publicar 6 notícies on relacionen els efectes de la fi de l'estat d'alarma amb els casos de violència masclista. Hi destaquen que, els agressors van cometre els crims en perdre el control sobre les seves víctimes: El Periódico va titular "Després de la pandèmia, els agressors veuen que perden el control de les parelles" (12/06/2021), "Violència desconfinada" (12/06/2021). El País per la seva part publica "Al levantarse las restricciones aflora lo que había debajo" (12/06/2021). La Vanguardia destaca "Els crims masclistes es disparen després del final de l'estat d'alarma" (04/06/2021), "Del control a l'assassinat: el final de l'estat d'alarma dispara el crim masclista" (04/06/2021) i "Dos crims masclistes a Sabadell i Pozuelo, 18 des del final de l'alarma" (23/07/2021).

Els titulars, així com el contingut de les notícies ens aporten informació que ajuda a contextualitzar (recomanació 11) com ha influït l'aixecament de les restriccions en la violència masclista. Com es pot observar als titulars, la majoria s'enfoquen a explicar la pèrdua de control dels agressors sobre les víctimes de violència masclista com un dels principals motius pels quals es donen aquests crims. Finalment, la majoria de les peces es van publicar al juny,

⁹ https://www.eldiario.es/sociedad/miguel-lorente-violencia-genero-equivocando-mensaje-insistir-denuncia_128_7959526.html

mes en què es van perpetrar més crims masclistes (9 dones). I tres es van publicar dos dies després d'haver trobat el cos d'Olívia.

L'anàlisi de casos ens permet posar èmfasi en la identificació de praxis tant positives com negatives dels diaris que conformen la mostra de l'informe. El doble crim de violència vicària de l'Ana i l'Olivia, així com el clam social de les manifestacions (11/06/2021) van marcar i van dirigir l'agenda informativa dels diaris. Caldria fer una investigació més profunda del perquè se li va donar tanta cobertura mediàtica a aquest cas.

En conclusió, els i les periodistes fan un tractament informatiu majoritàriament positiu. No obstant això, hi ha algunes recomanacions que caldria millorar com el seguiment dels casos (recomanació 12), fer visible altres casos de violència com la psicològica i/o econòmica (recomanació 7), insistir en el fet que la violència masclista és una qüestió de drets humans (recomanació 1) i informar sobre recursos d'atenció a les víctimes.

4. REFLEXIONS GENERALS. ELS TITULARS

Per analitzar els titulars hem fet, com en altres edicions de l'informe, els següents agrupaments:

- **L'agressor, el protagonista:** homicidi ampliat, els efectes col·laterals de la violència masclista i el modus operandi, tres blocs que fan referència a l'agressor.
- **Manifestacions, actes de sensibilització o conscienciació:** sobre com es manifesta la ciutadania i com des de les administracions s'actua per sensibilitzar
- **Lleis, acció política i opinió:** és a dir seguiment dels judicis, canvis en les lleis, què fan els responsables polítics i la secció d'opinió.
- **Històries de vida:** que recull els testimonis de les víctimes o familiars, els quals narren en primera persona els danys psicològics morals i físics del maltractament continuat
- **Titulars amb xifres:** sobre l'abast de la violència contra les dones
- **Balanços:** seguiment de les dades
- **Covid-19 i maltractament:** hem incorporat enguany aquest bloc que recull com el mitjans van fer el seguiment de la repercussió de la pandèmia en les dones que es trobaven en situació de violència masclista
- **La violència vicària.** La incorporació a l'agenda informativa de la violència que exerceixen els pares sobre els fills com a venjança

4.1.- L'agressor, el protagonista

ARA. Detingut un home per haver matat la parella calan-li foc

ARA Un home mata la seva dona a Porqueres

EL MUNDO. Mata a su mujer rociándola con gasolina

EL MUNDO. Quema a su pareja ante su hija

EL PAÍS. Un hombre quema viva a su pareja en un pueblo de Tarragona

EL PAÍS. Un hombre mata a su pareja en Porqueres y se entrega a los Mossos

EL PAÍS. Un hombre mata y descuartiza a su expareja, de 17 años

EL PERIÓDICO. Un home capritxós i rude

EL PERIÓDICO. Un home mata la seva nòvia al Penedès cremant-la viva

EL PERIÓDICO. Assassinada a ganivetades una noia per la seva parella a València

EL PUNT AVUI. Mata la dona que l'havia denunciat per violència verbal

LA VANGUARDIA. Un home mata la seva parella ruitxant-la amb benzina i calant-li foc

LA VANGUARDIA. Un home mata la seva dona i després se suïcida a Santa Joan les Fonts

4.2.- Manifestacions, actes de sensibilització o conscienciació: sobre com es manifesta la ciutadania i com des de les administracions s'actua per sensibilitzar

EL PAÍS. Miles de personas muestran en las calles su indignación contra la violencia machista

LA VANGUARDIA. Clamor per la violència contra la dona, i un altre detingut a Jaén

4.3.- Lleis, acció política i opinió: és a dir seguiment dels judicis, canvis en les lleis, què fan els responsables polítics i la secció d'opinió.

ARA. Europa vol que la violència masclista sigui delictes "greus"

EL MUNDO. Irene Montero y (su) violencia contra la mujer

EL PAÍS. Igualdad crea una red de centros 24 horas para víctimas de violencia sexual

EL PAÍS. El Congreso ratifica el pacto contra la violencia de género

EL PERIÓDICO. El PSC demana equiparar els orfes de la violència masclista amb els del terrorisme

EL PERIÓDICO. Set reptes per assetjar el masclisme

EL PUNT AVUI. Interior anuncia 20 mesures contra la violència masclista.

LA VANGUARDIA. Montero: el discurs de Vox empeny la violència masclista

LA VANGUARDIA. El Govern central revisarà el control sobre els agressors després de 6 crims masclistes

4.4.- Històries de vida: que recull els testimonis de les víctimes o familiars, els quals narren en primera persona els danys psicològics morals i físics del maltractament continuat

ARA. Per elles, per totes

EL MUNDO. ¿Y si maltratada y maltratador trabajan en la misma empresa?

EL PAÍS. "Tras los asesinatos te quedas sola"

EL PAÍS. "Si lo vuelvo a ver a lo mejor me mata"

EL PAÍS. La vida después del asesinato de Abigail

EL PERIÓDICO. "Em preocupa que després de mi hi pugui haver més víctimes"

LA VANGUARDIA. De la violència masclista a estirar altres vides

4.5.- Titulars amb xifres: sobre l'abast de la violència contra les dones

ARA. El 25% de noies de 15 a 24 anys han patit violència sexual en la parella

EL PERIÓDICO. El 70% de les dones maltractades opten per no denunciar la parella

EL PERIÓDICO. El 82% de les dones sense llar de BCN han patit violència

EL PAÍS. Los casos de violencia contra la mujer han crecido un 10% en cinco años

LA VANGUARDIA. Només en un 3% de les dones amb ordres de protecció es va retirar la custòdia al pare

LA VANGUARDIA. Un 80% dels casos de violència masclista que van a judici acaben en condemna

4.6.- Balanços: seguiment de les dades

EL PERIÓDICO. La violència masclista va causar 48 morts el 2020

EL PERIÓDICO. 30 mortes en set mesos

EL PAÍS. 53.000 mujeres y 9.000 niños, bajo protección por violencia machista

LA VANGUARDIA. Almenys 1,108 dones i 41 menors han mort per la violència masclista

4.7.- Covid-19 i maltractament: hem incorporat enguany aquest bloc que recull com el mitjans van fer el seguiment de la repercussió de la pandèmia en les dones que es trobaven en situació de violència masclista

ARA. Emergeix la violència masclista i sexual del confinament
EL PAÍS. Cinco asesinatos machistas en cuatro días, un efecto del fin de las restricciones
EL PAÍS. "Al levantarse las restricciones aflora lo que había debajo"
EL PERIÓDICO. "Després de la pandèmia, els agressors veuen que perden el control de les parelles"
LA VANGUARDIA. Del control a l'assassinat: el final de l'estat d'alarma dispara el crim masclista

4.8.- La violència vicària:

ARA. L'assassinat de l'Anna i l'Olivia: un cas de violència vicària
EL MUNDO. Quiso condenar a la madre a sufrir de por vida, según la juez
EL PAÍS. El hombre que quiso causar "el mayor dolor imaginable"
EL PERIÓDICO. "Perdona'm, ho hauria donat tot per protegir-te"
EL PERIÓDICO. Amb Olivia, 40 menors assassinats des de 2013
EL PERIÓDICO. La tragèdia de Tenerife eleva a 40 els menors assassinats en 8 anys
EL PERIÓDICO. La mare de Sant Joan Despí confessa que va matar la seva filla amb una bossa
EL PUNT AVUI. Commoció i condemna general pel terrible crim masclista a Tenerife
LA VANGUARDIA. Interior segueix 471 menors en risc de ser utilitzats en la violència vicària
LA VANGUARDIA. La mare de les nenes: "A mi em va deixar viva perquè pateixi tota la vida"
La VANGUARDIA. La dona què va matar la seva filla, confesa què es volia venjar del seu ex.

5. CONCLUSIONS

De l'anàlisi de les informacions publicades sobre la violència masclista durant l'any 2021, hem extret les següents conclusions generals:

Informacions publicades: En cinc edicions de la recerca en la qual la mostra inclou totes les notícies publicades durant l'any, observem que el volum d'informacions aquest any 2021, també amb la COVID s'ha incrementat en relació al 2020 però molt per sota si les comparem amb el 2019. Així teniem 442 el 2019; 172 el 2020 i 295 el 2021. El 2017 van ser 409 les unitats informatives publicades i 411 al 2018. Això significa que la COVID ha alterat la publicació d'aquestes informacions mentre que el nombre d'assassinades malauradament no ha variat gaire. Així el 2021 van ser 43 les assassinades per violència masclista, mentre que el 2020 van ser 45, davant les 55 de l'any 2019.

El mitjà que més informacions publica: : *El País*, amb un 29% del total d'informacions publicades entre els 6 diaris, és el mitjà que més unitats publica. El segueixen *La Vanguardia* i *El Periódico*, amb el 23% i el 22% respectivament. A continuació ve l'ARA amb un 12% de les unitats publicades seguit de *El Mundo* amb un 9% del total. I el diari que menys unitats publica és *El Punt Avui* amb el 5% del total.

Opinió: En la mostra de l'any 2021 es van publicar 30 articles d'opinió, que com he vist representen gairebé el 10% del total d'unitats publicades. Només el 10% son editorials. Corresponen a *La Vanguardia*, a l'ARA i a *El Periódico de Catalunya*. La resta són columnes d'opinió signades per expertes com Alba Alfageme, o polítiques com Mertitxel Budó. La gran majoria de les persones que signen articles d'opinió són dones. I els articles es distribueixen al llarg de l'any. El diari que més articles d'opinió ha publicat ha estat *El Periódico de Catalunya*,

Si comparem aquesta dada amb la de l'any passat podríem dir que tornem a la normalitat ja que el 2020 pràcticament no es van publicar peces d'opinió, excepte el diari ARA.

Extensió: les extensions més usades són les que podríem definir com a mitjanes (1/4 pàgina i ½ pàgina), el 45%, seguides de les més grans (3/4 de pàgina i 1 pàgina o més) amb el 43% i finalment les més petites (Màxim una columna) que sumen el 12%. Les informacions sobre agressions utilitzen de forma majoritària la mitja plana; més de la meitat del casos d'agressions es publiquen amb aquesta extensió, el 53%. Tot i això, es consolida la tendència d'emprar cada cop més les grans extensions en el relat dels casos d'agressions o assassinats. L'any 2020, sumaven el 24% i enguany el 22%. El breu ja no és l'extensió més utilitzada.

Tipus d'informacions: Aquest 2021, van succeir diversos casos de violència vicaria que han esdevinguts mediàtics; el cas del Paral·lel, el de Sant Joan Despí i sobretot el de Tenerife. Això ens ha fet prendre la decisió de introduir-los a l'anàlisi. Normalment, aquest tema ja s'havia tractat en la recerca però sempre dintre del context de l'assassinat de la mare. Al llarg dels anys tots els diaris han reproduït més o menys un esquema similar: la meitat aproximadament de les informacions sobre violència masclista que publiquen corresponen a un cas d'agressió. Enguany, aquest esquema hi ha 2 diaris que el trenquen, El Punt Avui i El Periódico de Catalunya: el primer tants sols amb un 25% d'unitats informatives a les seves planes sobre casos d'agressions, i el segon amb un 34%.

Fet migratori. Anonimat: Després de 16 anys realitzant aquesta recerca des de l'ADPC, podem afirmar que els diaris donen dades respecte al fet migratori (si les víctimes i agressors són estrangeres o no); l'anonimat (dades com el nom, edat, lloc de residència); antecedents de l'agressor (denúncies prèvies, denúncies d'altres parelles, ordres d'allunyament...); o detalls del modus operandi sempre que les tenen. No busquen subratllar intencionadament que la víctima o l'agressor són immigrants, per exemple, sinó que si els hi han proporcionat aquesta dada, la donen.

Les fotografies: De les 265 unitats informatives, el 68% van acompanyades per fotografies.

Aquesta dada confirma la tendència que vam observar ja l'any 2016 i que les edicions de les recerca del 2017, 2018, 2019 i 2020 va corroborar: el nombre

d'unitats informatives que van acompanyades per una fotografia ha crescut considerablement. Tot sembla indicar que aquest augment de la fotografia concorda amb la pujada d'unitats informatives d'una extensió mitjana i gran, i per tant, l'abandó de l'ús del breu.

El 43% de les informacions que tracten alguns dels casos d'agressions o assassinats no porten foto i, per tant, el 57%, sí. Lògicament, les informacions publicades amb extensions petites, breu o ¼ de pàgina, corresponen a les que no van acompanyades de fotografia. Si tenim en compte les recomanacions, es cau en una certa mala praxis a l'hora de publicar fotografies de la retirada del cadàver o mostrar el lloc on ha tingut lloc l'assassinat. S'ha passat d'un 32% el 2020 a un 43% el 2021 de notícies que van acompanyades de fotografies que mostren clarament el lloc del fet. A més, moltes vegades aquestes fotos inclouen detalls que poden ser escabrosos i que poden apropar-se al groguisme, com poden ser taques de sang a les parets o bé fotografies amb les restes de cendra d'on va morir calcinada la víctima.

També és preocupant l'augment de les fotografies de retirada del cadàver. Enguany, aquest tipus ha crescut en 4 punts percentual respecte al 2020, situant-se així en el 6% del total de les fotografies. Aquest tipus de fotografies havien desaparegut però a partir del 2015, van tornar a aparèixer. La pitjor dada es va donar al 2017 quan aquestes imatges van arribar al 11%.

Les fonts: Les peces periodístiques que inclouen una o més fonts informatives el 2021 són 261 (90% del total de peces analitzades), la resta (10%) no les fan servir pel tipus de format (portades, editorials, etc.).

El 58% usen més de 2 referències per escriure sobre violència masclista. En canvi, fan servir una sola font d'informació en un 24,5% (254 peces) a les peces informatives, que corresponen generalment a les referències pròpies del mitjà.

En 53 peces (20%) s'utilitzen 2 referències com a fonts informatives. Considerant les dades del 2020 (30%) els i les periodistes el 2021 han disminuït l'ús de dues fonts en un 10% i un 36% respecte a l'any 2019.

En sumar les peces de més de 3 fonts el resultat assenyala que aquestes s'utilitzen en un 12%, xifra que és significativament menor al 23% del 2020 i al 35% del 2019.

Les fonts periodístiques més recurrents a les peces sobre violència masclista el 2021 són les institucionals i les relacionades amb l'esfera política (30%).

La categoria de persones expertes i associacions creix i ocupa el segon lloc. Així el 2020 l'ús d'aquestes fonts era del 19% mentre que el 2021 se situa en el 20%, per sobre de les judicials i dels cossos de seguretat.

En tercer lloc, trobem la informació generada pels cossos policials (15%) com a referència. En aquest cas, es va registrar una tendència a la baixa, el 2020 aquesta categoria va obtenir un 17% mentre que el 2019 el percentatge era del 28% de les notícies.

En quart lloc, identifiquem les fonts no qualificades (9,5%) l'ús de les quals augmenta respecte dels anys anteriors. El 2020, vam registrar un 5% i el 2019 un 2%. Aquest aspecte el considerem negatiu perquè se'ls dona veu al veïnat, al cercle d'amistats de la víctima i/o a familiars llunyans per explicar un cas de violència masclista des d'una perspectiva poc fiable i sense informació especialitzada.

En cinquè lloc, hi ha els testimonis (9%) que generalment són de víctimes de violència masclista. La xifra obtinguda és propera a la del 2019 (8%) i es va triplicar respecte a les dades del 2020 (3%). Les fonts judicials, en canvi, van a la baixa (8,7%) respecte del 2020 (15%).

Per finalitzar l'anàlisi d'aquestes categories, les agències i altres mitjans de comunicació registren un 4%. Mentre que les fonts de l'àmbit de l'educació i de la universitat representen un 3%.

La disgregació de les dades per diaris ens indica que el Diari Ara, El País i El Periódico són els que recorren més a les persones expertes i associacions especialitzades en violència masclista.

Titulars:

No hem trobat cap titular, igual que en la recerca anterior, en què nens i nenes hagin denunciat el maltractament.

Conseqüències per l'agressor, modus operandi.

Son diversos els titulars en què es fa esment que un home ha assassinat una dona i després s'ha suïcidat. Diríem que aquesta es la frase més recurrent.

Exemples: **ARA**. Un home mata la seva dona i se suïcida a la Garrotxa. El PERIÓDICO. Presó per a l'acusat de matar la seva parella a Cambrils.

EL PAÍS.- Un hombre quema viva a su pareja en un pueblo de Tarragona. LA VANGUARDIA.- Un home mata la seva parella ruitxant-la amb benzina i calant-li foc.

Alguns dels titulars també evidencien que falla la protecció a les víctimes, i no es compleixen les ordres d'allunyament.

LA VANGUARDIA.- El Govern central revisarà el control sobre els agressors després de 6 crims masclistes

Històries de vida, testimonis de víctimes, o persones pròximes que expliquen el patiment durant el maltractament i el mal psicològic que els causa, creiem que son informacions que s'acostumen a publicar encara que en menys que en altres edicions.

Titulars amb xifres. Balanços. Continguts que han canviat la seva orientació. No hem trobat balanços a partir dels informes del Consejo General del Poder Judicial (CGPJ)

La pandèmia de la Covid 19, ha fet que enguany, igual que el 2020, s'hagin celebrat menys manifestacions reivindicatives i per tant els mitjans no ho han reflectit. En canvi si han reflectit l'aflorament de la violència masclista després del confinament: **ARA**. Emergeix la violència masclista i sexual del confinament. **EL PAÍS**. Cinco asesinatos machistas en cuatro días, un efecto del fin de las restricciones. **LA VANGUARDIA**. Del control a l'assassinat: el final de l'estat d'alarma dispara el crim masclista

Consideracions generals

I finalment una recomanació general:

- La violència masclista és una greu vulneració dels Drets Humans de les Dones, tal com va reconèixer Nacions Unides, i s'ha de tractar amb aquest enfocament des dels mitjans de comunicació. S'han de superar els marcs revictimitzadors de les dones que les presenten com a subjectes passius. Si volem ampliar les notícies d'aquest àmbit, podem evidenciar quines qüestions no estan abordant les institucions per erradicar aquest greu problema social.

Més enllà de citar les fonts governamentals que pertorquin podem demanar als i les responsables polítics que rendeixin comptes periòdicament, i no només recollir els minuts de silenci i les declaracions de condemna.

Poc desplegament de la llei de protecció a les víctimes de violència masclista. Falten agents i mitjans suficients i això s'ha reflectit en algunes informacions.

Violència vicària: per primera vegada hem incorporat la violència vicària en la recerca, davant els casos mediàtics que es van produir el 2021: Tenerife, Barcelona i Sant Joan Despí (la mare mata la filla). Informacions amb excés de pàgines i amb dades personals que no aportaven gaire al fet. Una constatació d'aquests casos és la venjança o l'ànim de fer mal a l'exparella, agredint i matant els fills. I això els mitjans si que ho reflecteixen amb opinions expertes.

6. Annex

Relació de titulars:

ARA. A Itàlia mor una dona cada tres dies víctima de la violència masclista
ARA. El 25% de noies de 15 a 24 anys han patit violència sexual en la parella
ARA. El maltractament psicològic, la violència ignorada per la justícia
ARA. "Si no saps reconèixer la violència masclista, com l'has de jutjar?"
ARA. De la Rocío i de moltes altres
ARA. Rocío Carrasco, una de les nostres?
ARA. Protegir els que lluiten contra el masclisme
ARA. Detingut un home per haver matat la parella calant-li foc
ARA. Dos crims masclistes en 24 hores a Catalunya: maten la parella i se suïciden
ARA. Un home mata la seva dona a Porqueres i s'entrega
ARA. L'assassinat de l'Anna i l'Olivia: un cas de violència vicària
ARA. Una menor de 17 anys assassinada pel seu exnòvio a Sevilla
ARA. "Un home que maltracta físicament una dona abans l'ha maltractat psicològicament"
ARA. "Encara ens costa pensar que les dones són capaces d'exercir violència"
ARA. La dona que va matar el marit violador no ha de tornar a la presó
ARA. Emergeix la violència masclista i sexual del confinament
ARA. Europa vol que la violència masclista sigui delictu "greu"
ARA. La dona cremada havia denunciat el seu marit
ARA. Antonella: víctima del masclisme, desprotegida pel sistema
ARA. Investiguen si un home va matar la seva parella a Cambrils
ARA. Alerta per l'augment de crims masclistes a Catalunya
ARA. Amb la violència masclista no es pot esperar, davant el dubte cal actuar
ARA. Catalunya suma fins al juliol tants crims masclistes com en tot el 2020
ARA. El pare que va matar el seu fill en un hotel no havia planificat la fugida
ARA. La violència masclista torna als nivells previs a la pandèmia
ARA. ¿Què els passa als joves amb la violència masclista?
ARA. Un de cada cinc joves és negacionista de la violència masclista
ARA. Acabar amb la repugnant violència masclista
ARA. Detinguda per matar la seva parella a Manresa
ARA. "Sé on vius a partir dels teus 'stories'": la violència masclista ignorada
ARA. Més abusos i agressions sexuals de la parella en noies menors
ARA. Per elles, per totes
ARA. Una dona és assassinada per la parella a València
ARA. Respostes vicàries a les violències vicàries
ARA. Un home mata la seva dona i se suïcida a la Garrotxa
ARA. Menors assassinats, famílies invisibilitzades
ARA. Un home mata d'un tret la seva parella, de 25 anys, a Elx

EL MUNDO. El asesino de Torrejón violó el alejamiento
EL MUNDO. La mujer de las tres condenas por denuncia falsa
EL MUNDO. Se suicida tras matar a su mujer y a su hija
EL MUNDO. Montero atribuye al caso de Rocío Carrasco el récord de llamadas al 016
EL MUNDO. La violencia machista aumenta en las parejas menores de 14 años
EL MUNDO. Irene Montero y (su) violencia contra la mujer
EL MUNDO. 7 años por violencia doméstica que no cumplirá
EL MUNDO. Mata a su mujer rociándola con gasolina
EL MUNDO. Prisión para el asesino de Sa Pobla
EL MUNDO. Cinco asesinatos machistas en 72 horas
EL MUNDO. ¿Y si maltratada y maltratador trabajan en la misma empresa?
EL MUNDO. De una "secta" al padre maltratador

EL MUNDO. El asesinato de Anna y Olivia, ariete político
 EL MUNDO. El asesino de Rocío se jactó de no ser un maltratador
 EL MUNDO. Quiso condenar a la madre a sufrir de por vida, según la juez
 EL MUNDO. El buque "milagro" se va de Tenerife
 EL MUNDO. La mujer de Motril murió por causas naturales
 EL MUNDO. "Aquí tienes lo que mereces. Porque has hecho que me quite la vida pero vas a llorar la muerte de tu hija. La última palabra la tienes tú. Decide si la entierras o la incineras
 EL MUNDO. "Yo la parí"
 EL MUNDO. Al habla con el 'Ángeles Alvariño', el barco del robot que encontró el ancla con la niña Olivia en el fondo del mar
 EL MUNDO. Quema a su pareja ante su hija
 EL MUNDO. Una mujer de 52 años, asesinada a puñaladas en La Coruña
 EL MUNDO. Asesina a su mujer con un cuchillo ante sus hijos
 EL MUNDO. Primera detención en España gracias a una señal antimaltrato
 EL MUNDO. Una estadística única con todos los "feminicidios"
 EL MUNDO. Víctimas de género pese a la absolución del hombre
 EL MUNDO. Una madre y su bebé, asesinadas tras romper el alejamiento su ex

EL PAÍS. Un hombre mata a su mujer, con orden de protección, y se suicida delante de sus hijos
 EL PAÍS. Los casos de violencia contra la mujer han crecido un 10% en cinco años
 EL PAÍS. El crimen de El Molar, cuando el asesino machista acaba con todo
 EL PAÍS. Mujeres hartas de ir siempre alerta por la calle
 EL PAÍS. "La solución no puede ser condicionarnos la vida a nosotras"
 EL PAÍS. Las matan sobre todo en domingo y lunes
 EL PAÍS. La diputada de Unidas Podemos Isabel Franco desvela que sufrió violencia machista
 EL PAÍS. Ante la violencia de género, liderazgos feministas
 EL PAÍS. Las llamadas al 016 aumentan un 42% tras la emisión del caso de Rocío Carrasco
 EL PAÍS. Igualdad crea una red de centros 24 horas para víctimas de violencia sexual
 EL PAÍS. Un hombre quema viva a su pareja en un pueblo de Tarragona
 EL PAÍS. Un hombre asesina a su pareja en León
 EL PAÍS. "Es falso que la violencia sea parte de nuestra naturaleza humana"
 EL PAÍS. Un padre y sus dos hijas menores desaparecen en Tenerife
 EL PAÍS. El padre de las dos niñas desaparecidas se hizo una transferencia de 55000 euros
 EL PAÍS. 19 provincias han perdido agentes contra la violencia machista
 EL PAÍS. Un hombre acuchilla en Sagunto a su expareja
 EL PAÍS. Doce días en busca del padre que secuestró a sus hijas
 EL PAÍS. Las víctimas de violencia machista contabilizadas disminuyen un 8%
 EL PAÍS. Dos hombres asesinan a sus parejas en localidades de Cataluña en 24 horas
 EL PAÍS. Cinco asesinatos machistas en cuatro días, un efecto del fin de las restricciones
 EL PAÍS. Las lagunas para combatir los asesinatos machistas
 EL PAÍS. "La asistencia a las víctimas no debe acabar con la sentencia condenatoria"
 EL PAÍS. Un juzgado investiga a Diego el Cigala por violencia de género
 EL PAÍS. Una mujer es condenada a seis años de cárcel por amputar la lengua a su pareja
 EL PAÍS. Un hombre mata a su pareja en Porqueres y se entrega a los Mossos
 EL PAÍS. El hombre que quiso causar "el mayor dolor imaginable"
 EL PAÍS. Hombres que pierden el control
 EL PAÍS. Las pistas indican que el padre de Olivia y Anna improvisó el asesinato
 EL PAÍS. La búsqueda se concentra
 EL PAÍS. Miles de personas muestran en las calles su indignación contra la violencia machista
 EL PAÍS. "Al levantarse las restricciones aflora lo que había debajo"
 EL PAÍS. Un hombre mata y descuartiza a su expareja, de 17 años
 EL PAÍS. Un sacerdote culpa a la madre por la muerte de las niñas de Tenerife
 EL PAÍS. Prisión para el acusado de matar a su pareja con el coche
 EL PAÍS. Más asesinatos machistas en 30 días que en cuatro meses
 EL PAÍS. La policía detiene a un anciano tras confesarse autor de la muerte de su esposa
 EL PAÍS. Detenido un hombre por la desaparición de una joven en Valencia

EL PAÍS. La Guardia Civil revisa la gestión de sus agentes en el caso de las niñas de Tenerife
 EL PAÍS. Periodismo cívico contra la violencia machista
 EL PAÍS. El 'caso Bacot' reabre en Francia el debate sobre la violencia machista
 EL PAÍS. Unas agresiones sin patrón que parten del egoísmo del hombre
 EL PAÍS. El acusado de matar a la joven valenciana tenía dos alertas por violencia machista
 EL PAÍS. Detenido un joven por retener y amenazar de muerte a su expareja
 EL PAÍS. 15 años de cárcel para el rey del Cachopo por matar a su pareja
 EL PAÍS. Detenido un hombre por matar a su expareja ante sus hijos
 EL PAÍS. Un hombre se da a la fuga tras asesinar a su excuñada en el pueblo navarro de Murchante
 EL PAÍS. Un aterrador historial delictivo y 33 horas de intensa búsqueda
 EL PAÍS. Un hombre mata de un disparo a su expareja frente a un colegio en Málaga
 EL PAÍS. Igualdad impulsa una ventanilla única para las víctimas de violencia machista
 EL PAÍS. "Lo peor fue decir a mi hermano que su padre había matado a nuestra madre"
 EL PAÍS. Un hombre con cuatro condenas por maltrato podrá visitar a sus hijos
 EL PAÍS. Dos detenidos por el asesinato de sus parejas en Pozuelo de Alarcón y en Sabadell
 EL PAÍS. "Nos inspiramos en España para combatir la violencia machista"
 EL PAÍS. Las fuerzas del orden recibirán cursos sobre violencia machista
 EL PAÍS. Todo local puede ser un punto seguro contra la violencia machista
 EL PAÍS. Un hombre mata y quema a su mujer en presencia de su hija en Sant Vicenç
 EL PAÍS. La policía francesa dará prioridad a las denuncias por casos de violencia machista
 EL PAÍS. Un detenido por matar y quemar a su pareja en Málaga
 EL PAÍS. Cataluña sufre una semana negra de violencia machista
 EL PAÍS. Políticas públicas que no aman a las mujeres
 EL PAÍS. Inteligencia artificial y matemáticas contra el maltrato machista
 EL PAÍS. Investigado en Alicante un presunto asesinato machista
 EL PAÍS. Los Mossos hallan el cadáver del hombre que mató a su hijo en un hotel
 EL PAÍS. El hombre que mató a su hijo en un hotel se suicidó horas después
 EL PAÍS. La Policía busca a la pareja de una mujer asesinada en A Coruña
 EL PAÍS. "Tras los asesinatos te quedas sola"
 EL PAÍS. Un hombre mata a su esposa y se suicida en su domicilio en Vitoria
 EL PAÍS. Prisión para Hernández por saltarse una orden de alejamiento
 EL PAÍS. Cataluña pagará los sepelios de las víctimas de violencia machista
 EL PAÍS. El detenido por descuartizar a su pareja en Torre Vieja tiene antecedentes
 EL PAÍS. La vida después del asesinato de Abigail
 EL PAÍS. La estadística de las asesinadas por violencia sexual se hace esperar
 EL PAÍS. Un hombre es detenido después de que su pareja realizara una señal por violencia machista
 EL PAÍS. Confundir las amenazas con amor
 EL PAÍS. España registrará todos los asesinatos machistas a partir de enero
 EL PAÍS. 53.000 mujeres y 9.000 niños, bajo protección por violencia machista
 EL PAÍS. Violencia machista
 EL PAÍS. "Si lo vuelvo a ver a lo mejor me mata"
 EL PAÍS. Miles de mujeres salen a la calle para clamar contra el machismo
 EL PAÍS. Los menores son las víctimas en el 70% de los juicios de abusos
 EL PAÍS. El Congreso ratifica el pacto contra la violencia de género
 EL PAÍS. Detenido por el asesinato de su expareja y su bebé en Cantabria
 EL PAÍS. Alerta ante la violencia machista en Navidad
 EL PAÍS. Cinco tipos de feminicidio
 EL PAÍS. El confinamiento redujo los asesinatos machistas en 2020
 EL PAÍS. Un hombre en busca por matar a una mujer de 25 años en Elche

EL PERIÓDICO. La violència masclista va causar 48 morts el 2020
 EL PERIÓDICO. Dones amb discapacitat, dobles víctimes del masclisme
 EL PERIÓDICO. Espanya va registrar en 5 anys més de 600,000 atacs contra dones
 EL PERIÓDICO. El 82% de les dones sense llar de BCN han patit violència
 EL PERIÓDICO. El 70% de les dones maltractades opten per no denunciar la parella
 EL PERIÓDICO. Dret a advocat i a justícia gratuïta
 EL PERIÓDICO. Les trucades al 016 van pujar el 42% després del testimoni de Rocío Carrasco

EL PERIÓDICO. Stop masclisme
 EL PERIÓDICO. La violència masclista mata dues dones més, Betty i Lucía
 EL PERIÓDICO. La policia que busca les nenes de Tenerife segueix el rastre d'un veler
 EL PERIÓDICO. Agents contra la violència masclista
 EL PERIÓDICO. Dos crims masclistes amb quatre morts i set orfes
 EL PERIÓDICO. Un nou assassinat posa fi a una setmana negra de violència masclista
 EL PERIÓDICO. La violència masclista deixa 525 orfes en 8 any i mig
 EL PERIÓDICO. L'assassinat d'una dona a Guadalajara agreuja un maig tràgic
 EL PERIÓDICO. ¿Per qué s'ha d'indultar Juana Rivas?
 EL PERIÓDICO. El maltractament com a forma d'infern
 EL PERIÓDICO. La tragèdia de Tenerife eleva a 40 els menors assassinats en 8 anys
 EL PERIÓDICO. Amb Olivia, 40 menors assassinats des de 2013
 EL PERIÓDICO. Violència vicària: ¿a qui protegeix el sistema judicial?
 EL PERIÓDICO. La Guàrdia Civil creu que Gimeno va drogar les filles abans de matar-les
 EL PERIÓDICO. La mare de Sant Joan Despí confessa que va matar la seva filla amb una bossa
 EL PERIÓDICO. "Després de la pandèmia, els agressors veuen que perden el control de les parelles"
 EL PERIÓDICO. Violència desconfinada
 EL PERIÓDICO. La jutge creu que Gimeno va matar premeditadament les menors
 EL PERIÓDICO. Un home capritxós i rude
 EL PERIÓDICO. Radiografia d'un culebró amb inipacte social
 EL PERIÓDICO. Un maig negre eleva a 15 les víctimes dels masclisme el 2021
 EL PERIÓDICO. "Perdona'm, ho hauria donat tot per protegir-te"
 EL PERIÓDICO. Sant Boi acomiada la Yaiza al cap de tres setmanes de l'assassinat
 EL PERIÓDICO. Frenar el masclisme des dels CAP
 EL PERIÓDICO. El bonisme de ser dona
 EL PERIÓDICO. Nou i cruel crim masclista a Catalunya
 EL PERIÓDICO. 30 mortes en set mesos
 EL PERIÓDICO. Un escut contra la violència masclista
 EL PERIÓDICO. Presó per a l'acusat de matar la seva parella a Cambrils
 EL PERIÓDICO. Trobat penjat el pare que va matar el seu fill en un hotel del Paral·lel
 EL PERIÓDICO. El pare que va matar el fill es va suïcidar poc després al Prat
 EL PERIÓDICO. L'Hospitalet, 35 anys de lluita contra la violència de gènere
 EL PERIÓDICO. Han creat joves masclistes
 EL PERIÓDICO. El disbarat de no allunyar el maltractador dels fills
 EL PERIÓDICO. Mascotes i violència masclista
 EL PERIÓDICO. 1118 minuts de silenci
 EL PERIÓDICO. Els partits tret de Vox renoven el pacte d'Estat contra el masclisme
 EL PERIÓDICO. Designacions d'advocats d'ofici per a dones maltractades
 EL PERIÓDICO. Violències masclistes i compromís dels mitjans
 EL PERIÓDICO. "Avui ho puc explicar, allò no era normal, era maltractament"
 EL PERIÓDICO. "Em preocupa que després de mi hi pugui haver més víctimes"
 EL PERIÓDICO. Catalunya ja porta aquest any 7 dones mortes i 8 orfes pel masclisme
 EL PERIÓDICO. Aplaudiment al senyal d'auxili que avisa de maltractaments
 EL PERIÓDICO. No és violència, són violències
 EL PERIÓDICO. Unitat contra la violència masclista
 EL PERIÓDICO. Xarxa Violeta: ciutats lliures de violència sexual
 EL PERIÓDICO. Trobada una parella morta a Olot en un possible crim masclista
 EL PERIÓDICO. Els crims sexuals es consideraran violència masclista
 EL PERIÓDICO. El mòbil obert d'una víctima permet detenir el seu agressor
 EL PERIÓDICO. Barcelona amplia un 54% les places per acollir maltractades
 EL PERIÓDICO. El PSC demana equiparar els orfes de la violència masclista amb els del terrorisme
 EL PERIÓDICO. Set reptes per assetjar el masclisme
 EL PERIÓDICO. Assassinada a ganivetades una noia per la seva parella a València

 EL PUNT AVUI. Una reforma pionera
 EL PUNT AVUI. Interior anuncia 20 mesures contra la violència masclista
 EL PUNT AVUI. Ciència per aturar la xacra del feminicidi

EL PUNT AVUI. Clam contra el crim masclista de Tenerife

EL PUNT AVUI. Commoció i condemna general pel terrible crim masclista a Tenerife

EL PUNT AVUI. La història d'Alla, assassinada pel marit presidiari

EL PUNT AVUI. Jutgen una dona que va matar el marit després de 24 anys d'assetjament

EL PUNT AVUI. Mata la dona que l'havia denunciat per violència verbal

EL PUNT AVUI. El pare homicida era mort al costat de l'aeroport

EL PUNT AVUI. Violències masclistes actualitzades

EL PUNT AVUI. El clam contra la violència masclista

EL PUNT AVUI. "No som més vulnerables, ens ensenyen a tenir por"

EL PUNT AVUI. Les noves formes de violència masclista

EL PUNT AVUI. Més violència digital cap a les dones que violència sexual

LA VANGUARDIA. Un maltractador amb antecedents llança àcid a dues dones a Màlaga

LA VANGUARDIA. Violència masclista en l'adolescència: menys en parella però més assetjament sexual

LA VANGUARDIA. Assassina la seva dona a Sestao

LA VANGUARDIA. Cau una xarxa que tramitava ajuts a víctimes falses de violència masclista

LA VANGUARDIA. Tercer assassinat de gènere del 2021

LA VANGUARDIA. El maltractament psíquic, la violència menys visible contra la dona, es dispara

LA VANGUARDIA. Interior proposa una comisaria central contra la violència masclista

LA VANGUARDIA. Augmenten les consultes al 016 arran del testimoni de Rocío Carrasco

LA VANGUARDIA. Un home mata la seva parella ruitxant-la amb benzina i calant-li foc

LA VANGUARDIA. El jutge envia a la presó l'acusat de cremar viva la seva dona

LA VANGUARDIA. La recerca angoixant de l'Anna i l'Olivia

LA VANGUARDIA. Matar els fills per 'enterrar' la mare

LA VANGUARDIA. Tres crims masclistes en tot just 24 hores eleven a 11 les mortes enguany

LA VANGUARDIA. Les belles persones no van a l'infern

LA VANGUARDIA. La dona assassinada a Sagunt havia demanat ajuda municipals feia dos dies

LA VANGUARDIA. Assassinada a trets: quart crim masclista en tres dies

LA VANGUARDIA. Montero: el discurs de Vox empeny la violència masclista

LA VANGUARDIA. Una dona és assassinada i la seva parella es llança al buit

LA VANGUARDIA. El Govern central revisarà el control sobre els agressors després de 6 crims masclistes

LA VANGUARDIA. Els crims masclistes es disparen després del final de l'estat d'alarma

LA VANGUARDIA. Alarma masclista

LA VANGUARDIA. Del control a l'assassinat: el final de l'estat d'alarma dispara el crim masclista

LA VANGUARDIA. Una mà estesa

LA VANGUARDIA. Fatal desenllaç al mar, la hipòtesi principal

LA VANGUARDIA. Un progenitor denunciat per maltractament no podrà veure els seus fills

LA VANGUARDIA. Acusat de deixar morir la seva parella diabètica i gravar-la agonitzant

LA VANGUARDIA. La cara més cruel de la violència vicària s'acarnissa amb l'Anna i l'Olivia

LA VANGUARDIA. La localització de l'Anna es complica, ja que el cos va sortir de la bossa d'esport

LA VANGUARDIA. Les morts de Sevilla i Eivissa agreugen l'espiral de violència masclista

LA VANGUARDIA. Pares que maten els seus fills: animals

LA VANGUARDIA. La dona que va matar la seva filla confessa que es volia venjar del seu ex

LA VANGUARDIA. El pare assassí de les nenes va planejar causar un "dolor inhumà" a la mare

LA VANGUARDIA. Interior segueix 471 menors en risc de ser utilitzats en la violència vicària

LA VANGUARDIA. La veu oficial de les nenes Anna i Olivia

LA VANGUARDIA. Clamor per la violència contra la dona, i un altre detingut a Jaén

LA VANGUARDIA. La mare de les nenes: "A mi em va deixar viva perquè pateixi tota la vida"

LA VANGUARDIA. Presó per a l'assassí confés de la jove de 17 anys d'Osuna

LA VANGUARDIA. Un home confessa que va matar i va tirar a un pou a una jove a València

LA VANGUARDIA. El rei masclista del cachopo

LA VANGUARDIA. Dos casos de violència de gènere a Castella i Lleó en 24 h

LA VANGUARDIA. De la violència masclista a estirar altres vides

LA VANGUARDIA. Amor de mare arrabassat

LA VANGUARDIA. Dos crims masclistes a Sabadell i Pozuelo, 18 des del final de l'alarma

LA VANGUARDIA. Tots els serveis públics seran punts de detecció de la violència de gènere

LA VANGUARDIA. Un home calcina la seva parella, que tramitava el divorci

LA VANGUARDIA. Dos nous crims masclistes i un altre en investigació a Sabadell

LA VANGUARDIA. Almenys 1,108 dones i 41 menors han mort per la violència masclista

LA VANGUARDIA. Als assassins de dones

LA VANGUARDIA. Els pares del menor assassinat a l'hotel només feia vuit dies que estaven separats

LA VANGUARDIA. El jutge ja pot prohibir per la via civil que un pare maltractador visiti els fills

LA VANGUARDIA. Només en un 3% de les dones amb ordres de protecció es va retirar la custòdia al pare

LA VANGUARDIA. La mare del nen assassinat va rebre 23 dies de protecció

LA VANGUARDIA. Setmana negra en la xifra de crims masclistes, amb dues víctimes més

LA VANGUARDIA. Un 20% dels homes de 15 a 29 anys neguen l'existència de la violència masclista

LA VANGUARDIA. Més víctimes i denúncies per violència masclista, com abans de la covid

LA VANGUARDIA. Les dones joves viuen amb el seu agressor 4 anys de mitjana

LA VANGUARDIA. L'últim assassí masclista esquartera la víctima

LA VANGUARDIA. Renovació del Pacte contra la Violència de Gènere sense Vox

LA VANGUARDIA. Ofensiva judicial perquè el Govern central castigui la violència econòmica de gènere

LA VANGUARDIA. Eliminar tota violència de gènere, un deure universal

LA VANGUARDIA. És l'hora que els homes es responsabilitzin i actuïn

LA VANGUARDIA. Una nova llei prohibeix el contacte dels pares maltractadors amb els seus fills

LA VANGUARDIA. Masclisme, anuncis i condemnes

LA VANGUARDIA. Una dona és assassinada per l'exparella a Granada

LA VANGUARDIA. Un 80% dels casos de violència masclista que van a judici acaben en condemna

LA VANGUARDIA. Gairebé tants nens víctimes de violència sexual com dones

LA VANGUARDIA. Un home mata la seva dona i després se suïcida a Santa Joan les Fonts

LA VANGUARDIA. L'estadística de violència masclista inclourà altres crims fora de la parella

LA VANGUARDIA. Una dona d'Elx, víctima número 43 de violència masclista el 2021